الجزء ٢٤ الحزب ٤٧

۞ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَبَ عَلَى ٱللَّهِ وَكَذَّبَ بِٱلصِّدْقِ
إِذْ جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَـٰفِرِينَ ٣٢ وَٱلَّذِى
جَآءَ بِٱلصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ ۙ أُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ٣٣
لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلْمُحْسِنِينَ ٣٤
لِيُكَفِّرَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ ٱلَّذِى عَمِلُوا۟ وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُم
بِأَحْسَنِ ٱلَّذِى كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ٣٥ أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِكَافٍ
عَبْدَهُۥ ۖ وَيُخَوِّفُونَكَ بِٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦ ۚ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ
فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ٣٦ وَمَن يَهْدِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن مُّضِلٍّ ۗ
أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِى ٱنتِقَامٍ ٣٧ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ
ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَءَيْتُم مَّا تَدْعُونَ
مِن دُونِ ٱللَّهِ إِنْ أَرَادَنِىَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَـٰشِفَـٰتُ
ضُرِّهِۦٓ أَوْ أَرَادَنِى بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَـٰتُ رَحْمَتِهِۦ ۚ
قُلْ حَسْبِىَ ٱللَّهُ ۖ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ ٱلْمُتَوَكِّلُونَ ٣٨ قُلْ يَـٰقَوْمِ
ٱعْمَلُوا۟ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّى عَـٰمِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ٣٩
مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ٤٠

(32) Nama waan Rabbiin hin malle shirkii, niitiifi ilmoo gara Rabbii hirkise irra namni miidhaa raawwate hin jiru. Ammas nama wahyii Ergamaan dhufeen sobsiise irra namni miidhaa raawwate hin jiru. Si warra Rabbiifi wanta Ergamaan dhufeenitti kafaraniif ibidda keessa bakki teessumaa hin taanee? Eeyyeen dhugumatti ishee keessatti bakki qubsumaa isaaniif ta'eera. Rabbiinyeroo kijibaa sobsiise dubbate dhuga dubbataa dhugoomses akkana jechuun dubbate:

(33) Inni nabiyyootas ta'ee kan biroos jechaafi hojii isaa keessatti dhugaan dhufeitti amanee dhugomsee isatti hojjate, warra dhugaan Rabbiin sodaataniidha.

(34) Qananii itti fufaa ta'e irraa waan fedhantu isaaniif jira. Sun mindaa warra Rabbiifi gabroota isaa wajjin hojii isaanii bareechaniiti.

(35) Sababni isas hojii fokkataa isaan addunyatti hojjatan irraa tawbatuun irraa haqee mindaa isaanii irra bareedaa hojii gaggaarii isaan hojjachataa turanii akka isaan mindeessuuf.

(36) Rabbiin gabricha isaa Muhammadiif addunyaafi aakhiraa gayaa mitii? Diina isaa irraa hin deebisuu? Eeyyen inni isaaf gayaadha. Yaa Ergamichaa! Wallaalaafi gowwummaa isaanii irraa, taabota Rabbii gaditti gabbaran hamtuun si tuqxi jechuun si sodaachisan. Nama Rabbiin isa salphisee qajeelloo isaaf hin kennin namni isa qajeelchu hin jiru.

(37) Nama Rabbiin qajeelloo isaaf kenne namni isa qajeelchuu danada'u hin jiru. Si Rabbiin injifataa nama isatti kafare, kan isatti dilaawe irraa haaloo bahatuu dandayaa hin taanee? Inni injifataa haaloo bahataa taheera.

(38) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota kana eenyuutu samiifi dachii uume jechuu yoo gaafatte: Rabbiitu uume jedhu. Dadhabbii gooftoolii isaanii mul'isuuf jedhi: Taaboota Rabbii gaditti gabbartan san irraa naaf himaa. Yoo Rabbiin rakkoo natti fedhe, rakkoo san ana irraa demsisuu ni danda'uu? Yookiin yoo inni rahmata isaa anaaf arjoomuu fedhe rahmata isaa san ana irraa dhorguu ni dandayanii? Isaaniin jedhi: anaaf gayaan Rabbuma qofa, amrii kiyya hunda keessatti isa irratti hirkadhe. Warri hirkatan hunduu isuma irratti haa hirkatan.

(39) Yaa Ergamichaa! Yaa ummata koo! Rabbitti qixxeessuu irraa akkaatuma jaallattan irratti jiraadhaa. Gara Rabbiin tokkichoomsuufi ibaadaa isaaf qulqulleessuutti waamuu irraa wanta Rabbiin itti ana ajaje irrattiin hojjadha. karaa hunda booda isaa fuul dura beekuuf jirtu.

(40) Nama adabbiin addunyaa kessatti itti dhufee salphisuufi aakhirattis adabbiin itti fufaan adda hin dhaabbanne itti bu'u beekuuf jirtu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Guddina hammeenya Rabbirratti soba uumuufi waan isaan hin malle gara isaa yookiin gara sharii'aa isaa hirkisuun qabu himuudha.
- Rabbiin Ergamaa isaa akka diinni isaa hamtuun hin tuqne tikseera.
- Towhiid Arrububiyyaa ragaa bahuun qofti, odoo tawhiidul uluuhiyyaan bira hin jiraatin abbicha isaa ibidda duraa nagaya hin baasu.

إِنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ لِلنَّاسِ بِٱلۡحَقِّۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ
فَلِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيۡهَاۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيۡهِم
بِوَكِيلٍ ٤١ ٱللَّهُ يَتَوَفَّى ٱلۡأَنفُسَ حِينَ مَوۡتِهَا وَٱلَّتِي
لَمۡ تَمُتۡ فِي مَنَامِهَاۖ فَيُمۡسِكُ ٱلَّتِي قَضَىٰ عَلَيۡهَا ٱلۡمَوۡتَ
وَيُرۡسِلُ ٱلۡأُخۡرَىٰٓ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمًّىۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ
يَتَفَكَّرُونَ ٤٢ أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَۚ قُلۡ
أَوَلَوۡ كَانُواْ لَا يَمۡلِكُونَ شَيۡـٔٗا وَلَا يَعۡقِلُونَ ٤٣ قُل
لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعٗاۖ لَّهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ ثُمَّ
إِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ٤٤ وَإِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَحۡدَهُ ٱشۡمَأَزَّتۡ
قُلُوبُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِۖ وَإِذَا ذُكِرَ ٱلَّذِينَ مِن
دُونِهِۦٓ إِذَا هُمۡ يَسۡتَبۡشِرُونَ ٤٥ قُلِ ٱللَّهُمَّ فَاطِرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ عَٰلِمَ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ أَنتَ تَحۡكُمُ بَيۡنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ٤٦ وَلَوۡ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ مَا فِي
ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا وَمِثۡلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفۡتَدَوۡاْ بِهِۦ مِن سُوٓءِ ٱلۡعَذَابِ
يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ وَبَدَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مَا لَمۡ يَكُونُواْ يَحۡتَسِبُونَ ٤٧

(41) Yaa Ergamichaa! Qur'aana akka ati namaa dinniintuuf dhugaan buufne. Nama ittiin qajeele qajeeluun isaa isaaf bu'aa qabdi. Rabbiin ishee irraa dureessa waan ta'eef qajeeluun nama sanii isaaf bu'aa hin buuftu. Nama ittiin jallates rakkinni jallatuu isaa matuma isaa irratti malee jallinni isaa Rabbiin hin rakkisu. Ati qajeelloo irratti isaan dirquuf hin godhamne. Wanta geessutti ajajamte geessuu malee homaa sirra hin jiraatu.

(42) Rabbiin isa ruuhii bakka yeroon ishee dhumetti nama keessaa fuudhu. Lubbuu yeroo itti hin dhumin bakka hirriibaatti fuudha. Ishee du'a itti murteesse of biratti qaba. Ishee du'a itti hin murteessin immoo hanga yeroo beekumsa isaa keessatti daangeeffameetti gadi dhiisa. Fuudhuu, gadi dhiisuu, ajjeesuufi jiraachisuu sana keessatti warra xiinxalaniif ragaatu jira.

(43) Dhugumatti mushrikoonni taabota isaanii irraa manguddoo magantaan isaanii Rabbii gaditti nu fayyaddii yaadanii godhatan waan ta'eef isaaniin jedhi: oduma isiniifi isaaniifis homaa godhuu hin dandeenye, kan sammus hin qabne tahanii moo? Isaan lubbu dhabeeyyii duudaa hin dubbanne, hin dhageenye, hin argine, bu'aa hin qabneefi rakkos fiduu hin dandeenye odoo tahanii jiranii moo?

(44) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota kanaan jedhi: magantaan hunduu Rabbuma qofaaf waan ta'eef hayyama isaatiin malee namni tokkolleen mangudummaa hin seenu. Ammas nama jaallateef malee manguddummaa hin dhaqu. Mootummaan samiifi dachees Rabbuma qofaafi. Qormaataafi mindaafis guyyaa Qiyaamaa isuma bira qofatti deebitan. Hojii keessan irratti galata isiniif galcha.

(45) Yeroo Rabbiin qofti dubbatame qalbiin mushrikoota aakhiraafi waan ishee keessa jirutti hin amannee ni dheessiti. Yeroo taabonni isaan Rabbii gaditti gabbaran dubbatame ni gammadoodha.

(46) Yaa Ergamichaa! Jedhi: Yaa Rabbii samiifi dachii fakkeenya darbeen malee uume. Yaa beekaa waan fagaateefi dhiyaatee! Sana irraa wanti tokko sirraa hin dhokatu. Sumaatu gabroota kee jidduu waan isaan addunyatti irratti waldhaban guyyaa Qiyaammaa murteessuun kan sirrii, dhara, qajeelaafi jallaa adda baasuuf jirta.

(47) Warra lubbuu isaanii miidhe wanti dachii keessaa faayaafi horiin odoo isaaniif ta'ee adaba cimaa erga du'anii kaafaman booda argan san duraa ittiin of baasu. Garuu sun isaaniif hin hayyamamu. Odoo ni tahaaf jedhamellee irraa hin fuudhamu. Rabbiin biraa akaakuu adabaa irraa waan isaan hin yaadintu itti mul'ata.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Hirriibaafi dammaqqiin barumsa lama kan ittiin du'uufi kaafamuu barataniidha.
- Yeroo kaafiroota biratti Rabbiin qofti dubbatame waan inni ajajeefi irraa dhorge kan irraa garagalan yaadatan waan ta'eef rakkoofi yaadaatu isaan qaba.
- Kaafirri guyyaa Qiyaamaa wanta qabu hundaan of baasuu barbaannaan, odo addunyatti qorqodaa ta'ee jiruu irraa hin fuudhamu.

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُوا۟ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾ فَإِذَا مَسَّ ٱلْإِنسَٰنَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَٰهُ
نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلْمٍۭ ۚ بَلْ هِىَ فِتْنَةٌ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾ قَدْ قَالَهَا ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَآ
أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّـَٔاتُ
مَا كَسَبُوا۟ ۚ وَٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ مِنْ هَٰٓؤُلَآءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّـَٔاتُ
مَا كَسَبُوا۟ وَمَا هُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾ أَوَلَمْ يَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ
ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
﴿٥٢﴾ ۞ قُلْ يَٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ (ربع الحزب ٤٧)
مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوٓا۟ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا۟ لَهُۥ مِن
قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ ٱلْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ وَٱتَّبِعُوٓا۟ أَحْسَنَ
مَآ أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ ٱلْعَذَابُ
بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَٰحَسْرَتَىٰ
عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِى جَنۢبِ ٱللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ ٱلسَّٰخِرِينَ ﴿٥٦﴾

(48) Shirkiifi dilii irraa hamtuun isaan hojjatan sun itti mullatteeti adabni addunyaa keessatti ittiin sodaachifamnaan qishnaa godhuu turan sun isaanitti marsa.

(49) Nama kafare dhukkubni yookiin hiyyumaafi wanti isa fakkaatu yeroo qabe waan isa qabe akka irraa fuunuuf nu waammata. Ergasii yeroo tola fayyaa yookiin horii irraa ta'e isaaniif kennine kaafirichi ni jedha: Rabbiin wanti waan sana naa kenneef akkaan haqa godhu waan beekeef naa kenne. Dubbiin sirriin inni mokkoraafi suuta suutaan nama qabuudha. Garuu irra guddaan kaafirootaa kana waan hin beekneef waan Rabbiin tola itti ooleen gawwoomu.

(50) Jecha kana kaafiroonni isaan duras jedhaniiru. Horiifi sadarkaa irraa wanti isaan hojjatan homaa isaan irraa hin deebifne.

(51) Shirkiifi dilii irraa galanni hamtuu isaan hojjatanii isaan ni tuqe. Isaan yeroo ammaa jiran irraa warri lubbuu isaanii miidhan akkuma warra darbee odoo tokko hin hafne galanni hamtuu hojjatanii isaan tuquuf jira.

(52) Mushrikoonni kun wanta dubbatan kana odoo wanti Rabbiin kennaa nama fedhe irraatti ballisuuf galatomfatuufi kafaruu ilaaluu jechuu odoo hin beekin kana jedhanii? Ammas nama fedhe qadara irratti obsuufi jibbuu isaa qoratuuf itti dhiphisa ta'uu odoo hin beekin. Dhugumatti kennaa bal'isuufi dhiphisuu dubbatame keessa mu'uminootaaf amrii garagaggalchuu Rabbii irratti waan isaan qajeelchuutu jira. Sababni isas warri qajeelfamatti fayyadamu isaani waan ta'eefi. Kaafirooni immoo irraa gara galoo ta'aniituma irra darban.

(53) Yaa Ergamichaa! gabroota kiyya kan shirkiifi yakka hojatuun lubbuu isaanii irratti daangaa darbaniin jedhi: rahmata Rabbiifi araarama isaa irraa abdii hin kutatinaa. Rabbiin nama gara isaa tawbateef dilii ni araarama. Inni yakka warra tawbatee araaramaa, rahmata godhaadha.

(54) Tawbaafi dalagaa gaariin gara Rabbii deebi'aa. Odoo guyyaan Qiyaamaa dhufee taabota yookiin maatii keessan irraa nama isinii tumsee adaba jalaa isin baraaru hin dhabne deebi'aa.

(55) Qur'aana irra bareedaa wanta Rabbiin ergamaa irratti buusee kan ta'e hordofaa. Odoo tasa adabni isinii of irraa quba hin qabne isin itti hin dhufne, ajaja Rabbii hojjadhaa dhorgaa isaa irraa fagaadhaa.

(56) Lubbuun sheenoftee guyyaa Qiyaamaa akkana jechuu sodaaf hojjadhaa: kufriifi dilii irraa waan irra turteen karaa Rabbii irratti daangaa darbuu irrtti yaa sheenaa ishee! Warra iimaanaafi ibaadaa godhu irras qishnaa godhuu irratti.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Kaafira irratti Rabbiin tola ooluun suuta suutaan qabuudha.
- Rahmanni Rabbiin uumama isaaf godhu bal'aadha.
- Sheenaan/gaabbiin nama fayyadu addunyatti argamuun tawbaan qulqulluun yoo faana dhufeedha.

أَوۡ تَقُولَ لَوۡ أَنَّ ٱللَّهَ هَدَىٰنِي لَكُنتُ مِنَ ٱلۡمُتَّقِينَ ٥٧ أَوۡ تَقُولَ
حِينَ تَرَى ٱلۡعَذَابَ لَوۡ أَنَّ لِي كَرَّةٗ فَأَكُونَ مِنَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ
٥٨ بَلَىٰ قَدۡ جَآءَتۡكَ ءَايَٰتِي فَكَذَّبۡتَ بِهَا وَٱسۡتَكۡبَرۡتَ وَكُنتَ
مِنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ٥٩ وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ تَرَى ٱلَّذِينَ كَذَبُواْ عَلَى
ٱللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسۡوَدَّةٌۚ أَلَيۡسَ فِي جَهَنَّمَ مَثۡوٗى لِّلۡمُتَكَبِّرِينَ
٦٠ وَيُنَجِّي ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ بِمَفَازَتِهِمۡ لَا يَمَسُّهُمُ ٱلسُّوٓءُ
وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ٦١ ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيۡءٖ وَكِيلٞ ٦٢ لَّهُۥ مَقَالِيدُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ٦٣ قُلۡ
أَفَغَيۡرَ ٱللَّهِ تَأۡمُرُوٓنِّيٓ أَعۡبُدُ أَيُّهَا ٱلۡجَٰهِلُونَ ٦٤ وَلَقَدۡ
أُوحِيَ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ لَئِنۡ أَشۡرَكۡتَ
لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٦٥ بَلِ
ٱللَّهَ فَٱعۡبُدۡ وَكُن مِّنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ٦٦ وَمَا قَدَرُواْ ٱللَّهَ حَقَّ
قَدۡرِهِۦ وَٱلۡأَرۡضُ جَمِيعٗا قَبۡضَتُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ
مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ٦٧

(57) Yookiin qadara ragaa godhatuun odoo hin jenne: odoo Rabbiin naaf kennee warra isa sodaatu irraayiin taha.
(58) Yookiin yeroo adaba argite hawwiin odoo akkana hin jedhin: odoo yeroo takka addunyatti deebi'uun naaf taatee gara Rabbii tawbadheen warra hojii keessatti bareeche irraahiin taha.
(59) Dubbiin akka ati qajeeluu hawwuun jettee miti. Keeyyattoonni kenya sitti dhufnaan ishetti boontee warra Rabbitti kafare, keeyyattootaafi ergamoota isaatti kafare irraa taate.
(60) Guyyaa Qiyaamaa warra shirkiifi ilma gara Rabbitti hirkisuun Rabbirratti kijiba dubbatan mallattoo jallina isaaniittif fuula isaanii kan gurraachomu argita. Warra iimaana irraa booneef Jahannama keessa qubsumti hin taaneefii? Eeyyeen isaaniif qubsumti tahaadha.
(61) Warra Rabbii isaanii sodaatan bakka milkii, jannata isaan naquudhaan Rabbiin nagaa isaan baasa. Adabni isaan hin tuqu, qooda addunyaa irraa waan isaan dabre irrattis hin yaaddawan.
(62) Rabbumaatu waan hunda uuma malee kan biroo hin jiru. Inni waan hunda irratti tiksaadha.
(63) Furtuuleen dilbii samiifi dachii keessaa kan isaa qofa waan ta'eef nama fedheef arjoomee kan fedhe irraa qabata. Warri keeyyattoota Rabbitti kafaran addunytti iimaana waan hoonga'anii aakhiratti immoo yeroo hunda ibidda keessatti waan ta'aniif hoonga'oon isaan qofa.
(64) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota taabota isaanii gabbaruu sirraa fedhan kanaan jedhi: Yaa warra Rabbii keessan wallaale! Rabbiin malee waan biroo akkaan gabbaru ana ajajjanee? Rabbiin malee wanti biroo ibaadaa haqa hin godhattu waan ta'eef isa malee waan biroo hin gabbaru.
(65) Yaa Ergamichaa! Rabbiin gara keetiifi ergamoota siin duraattis: Rabbii wajjin kan biraa yoo gabbarte mindaan hojii kee bareedaa si duraa bada. Addunyaafi aakhi raattis warra hoonga'e irraa taata jechuu beeksisa godhe.
(66) Rabbuma qofa gabbari, isatti homaa hin qixxeessin, godhii isaa irrattis isuma galatomfadhu.
(67) Mushrikoonni yeroo Rabbitti uumama isaa lallaafaa dadhabaa isatti qindeessan, dhugaa guddisuu Rabbiin hin guddifne. Waan dandeettii Rabbii argisiisu kan akka dacheen wanta ishee keessa jiru kan akka gaaraa, mukkeen, laggeeniifi galaanota ishee keessatti argamuu waliin qabinsa Rabbii keessatti guyyaa Qiyaamaa tahuuf jirachuu irraa dagataniiru. Samiifi torbanis mirga isaatiin maramuuf jiraachuu irraa dagataniiru. Waan mushrikoonni jedhuuf yaadu irraa qulqullaa'e.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Boonni dhukkuba fokkataa haqa irraa nama dhorguudha
- Gurraattominni fuulaa guyyaa Qiyaamaa mallattoo jallina warra isa qabuuti.
- Shirkiin hojii gaggaarii hunda balleessaadha.
- Qabuufi mirginis odoo homaa hin fakkeessine Rabbiif mirkanaa'eera.

وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَصَعِقَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِ
إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُۖ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخۡرَىٰ فَإِذَا هُمۡ قِيَامٞ يَنظُرُونَ
٦٨ وَأَشۡرَقَتِ ٱلۡأَرۡضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ ٱلۡكِتَٰبُ وَجِاْيٓءَ
بِٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَقُضِيَ بَيۡنَهُم بِٱلۡحَقِّ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ
٦٩ وَوُفِّيَتۡ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا عَمِلَتۡ وَهُوَ أَعۡلَمُ بِمَا يَفۡعَلُونَ ٧٠
وَسِيقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا
فُتِحَتۡ أَبۡوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمۡ خَزَنَتُهَآ أَلَمۡ يَأۡتِكُمۡ رُسُلٞ مِّنكُمۡ
يَتۡلُونَ عَلَيۡكُمۡ ءَايَٰتِ رَبِّكُمۡ وَيُنذِرُونَكُمۡ لِقَآءَ يَوۡمِكُمۡ
هَٰذَاۚ قَالُواْ بَلَىٰ وَلَٰكِنۡ حَقَّتۡ كَلِمَةُ ٱلۡعَذَابِ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ
٧١ قِيلَ ٱدۡخُلُوٓاْ أَبۡوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَبِئۡسَ مَثۡوَى
ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ ٧٢ وَسِيقَ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ رَبَّهُمۡ إِلَى ٱلۡجَنَّةِ
زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا وَفُتِحَتۡ أَبۡوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمۡ خَزَنَتُهَا
سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمۡ طِبۡتُمۡ فَٱدۡخُلُوهَا خَٰلِدِينَ ٧٣ وَقَالُواْ
ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي صَدَقَنَا وَعۡدَهُۥ وَأَوۡرَثَنَا ٱلۡأَرۡضَ
نَتَبَوَّأُ مِنَ ٱلۡجَنَّةِ حَيۡثُ نَشَآءُۖ فَنِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ٧٤

68 Guyyaa maleykichi xurunbaa afuufutti godhame afuufe wanti samiifi dachii keessa jiran hunduu ni du’an. Ergasii maleykichi kaafaminsaaf yeroo lammaffaaf ni afuufa. Yeroo san jiraattonni hunduu dhaabbatanii wanta Rabbiin isaanitti hojjatu ilaaloodha.

69 Yeroo Rabbiin jabaan jidduu gabrootaa murteessuuf mul’ate dacheen ni ifti. Xalaayaan hojii namootaa ni banamti, naabiyyootaan ni dhufama. Ummata Muhammad akka nabiyyootaaf ummata isaanii irratti ragaa tahaniif ni fidamu. Guyyaa san Rabbiin isaan hunda odoo hin miine, haqaan murteessa. Namni tokko hamtuun itti hin dabalamu, toltuunis irraa hin hir’ifamu.

70 Rabbiin galata lubbuu hundaa toltus ta’ee hamtuu ni guutaf. Rabbiin waan isaan hojjatan waan beekuuf hamtuufi toltuunis irraa hin dhokatu. Guyyaa san keessa dalagaa isaanii irratti ni mindeessa.

71 Maleykonni warra Rabbitti kafare gara Jahannam, garee salphatoo ta’uun isaan oofan. Yeroo Jahannam bira dhufan waardiyoonni isheetti godhaman balbala ishee isaaniif babbananii akkana jedhanii isaaniin loluun isaan simatu: Si ergamoonni isin irraa tayan kan keeyyattoota Goftaa keessanii tan isaan irratti buufamte isin irratti dubbisan, kan dhufa guyyaa Qiyaamaa, waan isa keessa jiruun isin sodaachisan isinitti hin dhufnee? Warri kafaranis of irratti ragaa bahuun: eeyyeen wanti sun hunduu argameera jedhan. Garuu jechi adabaa kaafiroota irratti waan mirkanoofteef, nutis kaafiroota taaneerra.

72 Isaan salphisuufi rahamta Rabbii irraa abdii murachiisuuf ni jedhamaan: yeroo hunda kan ishee keessa jiraattan tahuun, balbala Jahannam seenaa. Qabsumti warra dhugaa irraa boonuun of tuulanii waa fokkate!

73 Maleykonni suutaan mu’uminoota Rabbiin sodaatan gara jannataa, garee kabajamoo godhuun oofu. Yeroo isaan jannata dhufan balbalti ishee duraan isaaniif babbanamte, ni seenan. Maleykonni isheetti godhamanis ni jedhaniin: Waan rakkisaafi jibbitan hunda irraa nagaa tahuun isiniif tahaadha. Qalbiifi hojiin keessanis waan tolteef jannata, yeroo hunda keessa jiraatoo tahaa seenaa.

74 Mu’uminoonni yeroo jannata seenan ni jedhan: faaruun hundi kan Rabbii waadaa arraba ergamoota isaa irratti nuuf seene guuteef tahaadha. Dhugumatti jannata nu seensisee dachii jannata irraa nu dhaalchise. Ishee irraa bakkuma qubachuu barbaanne qubanna. Mindaan warra dalagaa bareedduu fuula Rabbii isaanii barbaaduuf hojjatanii waa tole!

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Afuufuun xurumbaa lama ta’uun mirkanaawe.
- Salphina kaafiroonni mudatuufi kabajaa mu’uminoonni ittiin simatamu ibsuudha.
- Kaafiroonni Jahiim keessatti hafuufi mu’uminoonni qananii keessa jiraatuun mirkanaa’eera.
- Dalagaan gaariin mindaa gaarii fida.

وَتَرَى ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ حَآفِّينَ مِنْ حَوْلِ ٱلْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ ۖ وَقُضِىَ بَيْنَهُم بِٱلْحَقِّ ۚ وَقِيلَ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ٧٥

سُورَةُ غَافِرٍ

ترتيبها ٤٠ — آياتها ٨٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نصف الحزب ٤٧
حمٓ ١ تَنزِيلُ ٱلْكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْعَلِيمِ ٢ غَافِرِ ٱلذَّنۢبِ
وَقَابِلِ ٱلتَّوْبِ شَدِيدِ ٱلْعِقَابِ ذِى ٱلطَّوْلِ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ إِلَيْهِ
ٱلْمَصِيرُ ٣ مَا يُجَٰدِلُ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَلَا يَغْرُرْكَ
تَقَلُّبُهُمْ فِى ٱلْبِلَٰدِ ٤ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَٱلْأَحْزَابُ
مِنۢ بَعْدِهِمْ ۖ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍۭ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ ۖ
وَجَٰدَلُوا۟ بِٱلْبَٰطِلِ لِيُدْحِضُوا۟ بِهِ ٱلْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ ۖ فَكَيْفَ
كَانَ عِقَابِ ٥ وَكَذَٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى ٱلَّذِينَ
كَفَرُوٓا۟ أَنَّهُمْ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ٦ ٱلَّذِينَ يَحْمِلُونَ ٱلْعَرْشَ
وَمَنْ حَوْلَهُۥ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِۦ وَيَسْتَغْفِرُونَ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۖ رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَىْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَٱغْفِرْ
لِلَّذِينَ تَابُوا۟ وَٱتَّبَعُوا۟ سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ٧

(75) Maleykonni guyyaa ragaa bahamaa kana keessatti, Rabbiin wanta kaafiroonni ja'aniin irraa qulqulleessaa Arshiidhaan marsoo tahanii jiraatu. Rabbiin jidduu uumama isaa hunda haqaan murteessa. Nama kabaje ni kabaja, kan adabes numa adaba. Ni jedhama: faaruun hundi murtii gabroota isaa Mu'uminootaaf rahamata godhuufi gabroota isaa kaafiroota adabuu irratti godhe irratti, Rabbii uumama hunda uumeef tahaadha.

BOQONNAA GHAAFIR

- Makkatti buufamte -

Kaayyoo Suurattii:

warra keeyyattoota Rabbii keessatti falamu haasawuufi gara dhugaatti waamuun waliin jiraatuudha.

Ibsa suurattii:

(1) (Haa, Miim) Fakkii ishee jalqaba suuraa Al-Baqaraa keessatti dubbiin darbeera.

(2) Buufamuun Qur'aanni gara Ergamaa isaa Muhammaditti buufame Rabbii injifataa gaarii gabroota isaa beekaa ta'e irraayi.

(3) Dilii warra dil'aawee araaramaa, tawbaa nama gabroota isaa irraa gara isaa tawbatee qeebalaadha. Namoota dilii isaanii irraa hin tawbatin adabbii cimaan adabaadha. Isa tola oolaa ta'e, dhugaan gabbaramaan isa malee hin jirreedha. Guyyaa Qiyaamaa deebiin gabrootaa gara isaa qofatti waan ta'eef waan isaan haqa godhataniin isaan mindeessa.

(4) Keeyyattoota tokkummaa Rabbiitiifi dhugummaa ergamoota isaa irratti qajeelchan keessatti warra Rabbitti kafaran malee hin falamu. Kanaafuu isaan irratti hin yaaddawin, bal'inni qabeenyaa kan isaan keessa jiranis si hin gowwoomsin. Yeroo isaanii kennuun suuta suutaan isaan qabuufi tooftaa isaanitti baasuuf akkana goona.

(5) Ummata kana dura ummanni Nuuh sobsiisaniiru. Isaan dura gamtaaleen erga ummata Nuuhii dhufanis kijibsiisaniiru; Aad, Samuud, ummanni Luuxiifi warri Madyanis sobsiisaniiru. Akkasumas Fir'oown sobsiiseera. Ummanni hunduu ergamaa isaanii qabdee ajjeesuuf yaaddee jirti. Dhara isaan bira jiruun haqa dhabamsiisuuf falmaniiru. Kanaafuu ummattoota san hunda qabee waaniin jiruuf booddeen isaan adabuu kiyyaa akkam akka ta'e xiinxali. Dhugumatti adaba cimaa ture.

(6) Rabbiin akkuma ummata sobsiisan san balleessuu murteesse, Yaa Ergamichaa! Warra kafaran irratti warra ibiddaa ta'uun jechi Gooftaa keetii mirkanooftee jirti.

(7) Yaa Ergamichaa! Maleykonni Arshii Rabbii keetii baadhataniifi warri isaan moggaa jiranis waan isaan hin malle irraa Gooftaa isaanii ni qulqulleessu, Isattis ni amanu. Warra Rabbitti amananiif kadhaa isaanii keessatti akkana jechuun araarama barbaaduuf: yaa Gooftaa keenya! beekumsaafi Rahmanni kee waan hunda walgaye waan taheef warra yakka isaanii irraa tawbataniif Diin kee jala deemaniif araarami. Ibiddi isaan tuquu irras isaan tiksi.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Rahmata Rabbii keessatti kajeelchisuufi cimina adaba isaa irraa sodaachisuu waliin oofuun akkaataa bareedaadha.
- Rabbiin tokkichoomsuufi faaruu isaatiin isa qulqulleessuun naamusoota du'aa'ii keessaa isa tokkoodha.
- Kabajaan namni mu'uminaa Rabbiin biratti qabu, bakka Maleykota isaaf araarama kadhatan laaffisuutti mul'ataadha.

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّٰتِ عَدْنٍ ٱلَّتِى وَعَدتَّهُمْ وَمَن صَلَحَ
مِنْ ءَابَآئِهِمْ وَأَزْوَٰجِهِمْ وَذُرِّيَّٰتِهِمْ ۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ
ٱلْحَكِيمُ ﴿٨﴾ وَقِهِمُ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ۚ وَمَن تَقِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ
يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُۥ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٩﴾ إِنَّ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يُنَادَوْنَ لَمَقْتُ ٱللَّهِ أَكْبَرُ مِن مَّقْتِكُمْ
أَنفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى ٱلْإِيمَٰنِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾ قَالُوا۟ رَبَّنَآ
أَمَتَّنَا ٱثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا ٱثْنَتَيْنِ فَٱعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ
إِلَىٰ خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ ﴿١١﴾ ذَٰلِكُم بِأَنَّهُۥٓ إِذَا دُعِىَ ٱللَّهُ
وَحْدَهُۥ كَفَرْتُمْ ۖ وَإِن يُشْرَكْ بِهِۦ تُؤْمِنُوا۟ ۚ فَٱلْحُكْمُ لِلَّهِ
ٱلْعَلِىِّ ٱلْكَبِيرِ ﴿١٢﴾ هُوَ ٱلَّذِى يُرِيكُمْ ءَايَٰتِهِۦ وَيُنَزِّلُ لَكُم مِّنَ
ٱلسَّمَآءِ رِزْقًا ۚ وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾ فَٱدْعُوا۟ ٱللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿١٤﴾ رَفِيعُ
ٱلدَّرَجَٰتِ ذُو ٱلْعَرْشِ يُلْقِى ٱلرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ
مِنْ عِبَادِهِۦ لِيُنذِرَ يَوْمَ ٱلتَّلَاقِ ﴿١٥﴾ يَوْمَ هُم بَٰرِزُونَ ۖ لَا يَخْفَىٰ
عَلَى ٱللَّهِ مِنْهُمْ شَىْءٌ ۚ لِّمَنِ ٱلْمُلْكُ ٱلْيَوْمَ ۖ لِلَّهِ ٱلْوَٰحِدِ ٱلْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

(8) Maleykonni ni jedhu: yaa Gooftaa keenya! Mu'uumintoota Jannata isaan naquu waadaa seenteef yeroo hunda keessa jiraatoo godhuun isaan galchi. Isaanii waliinis abboota, warraafi ilmaan isaanii irraa nama hojiin isaa bareedes Jannata galchi. Ati Injifataa namni tokko isa hin moone, godhiifi tajaajila kee keessattis ogeessa.

(9) Hojii isaanii hamtuu irraa isaan tiksi. Namoota hojii hamtuu irratti guyyaa Qiyaamaa adabuu irraa tiksite Rahmata gooteefii jirta. Adaba irraa tiksuufi Jannata seensisuun Rahmata godhuun sun milkii guddaa milkiin tokkolleen isatti hin dhiyaanneedha.

(10) Dhugumatti warri Rabbiifi ergamoota isaatti kafaran guyyaa Qiyaamaa yeroo ibidda seenanii lubbuu isaanii jibbuun abaaranitti ni lallabamu: jibbanna gariin keessan yeroo addunyaa keessatti gara Rabbitti aamanutti waamamtan, kafartanii isaa waliin Rabboota godhatuun gabbartan jibbuu irra jibbanna Rabbiin keessan isin jibbuutu irra cimaadha.

(11) Kaafirtoonni yeroo yakka isaanii of irratti ragaa bahan, tawbatuun isaan hin fayyannetti badii isaanii ofitti muruun akkana jedhu: Yaa Gooftaa keenya! Hoggu lama nu ajjeefte; dhabamoo turre, dhabama irraa nu arkamsiifte, ammas nu arkamsiisuu booda nu ajjeefte. Hoggu lama nu jiraachifte; dhabama irraa nu arkamsiisuufi du'arraa nu kaasuun nu jiraachifte. Yakka keenya kan hojjanne ofitti ragaa baane, ibidda irraa baanee hojii keenya tolchuun akka nurraa jaallattu tahuuf gara jireenyaatti deebi'uutti karaan ibidda irraa bahuuf deemnu jiraa?

(12) Adaba adabamtan san waan isin yeroo Rabbiin odoo isatti wanti tokkolleen hin qindeeffamin waammatame, isatti kafartanii shariikota isaaf godhuu turtaniifi. Yeroo inni Rabbii wajjin qindeeffamu gabbarame waan amantaniif jecha kun isin mudate. Murtiin Rabbuma tokkicha ol aanaa, guddaa ta'e qofaafi.

(13) Rabbiin isa mallattoo isaa moggaa dacheefi lubbuu keessatti argisiisuudha. Sababni isaas akka mallattoon sun dandeettiifi tokkummaa isaa irratti isin qajeelchituufi. Duumeessa irraa bishaan roobaa akka sababa soorata keessaniifi kan beeyladootaa taatuuf isiniif buusa. Keeyyattota Rabbiitiin nama gara isaa deebi'uun isaaf qulqulleesse malee ittiin hin gorfamu.

(14) Yaa Mu'uumintoota! Ibaadaafi kadhaa keessatti odoo isatti hin qixxeessine, kanuma kaafirtoonni waan sana jibbu isaaf qulqulleessoo tahuun Rabbiin kadhaa.

(15) Isumaatu kadhaafi ibaadaan isaaf qulqulleeffamuun haqa godhataadha. Inni sadarkaan isaa ol fuudhamaadha. Inni uumama Isaa hundaan adda bahaadha. Inni Rabbii Arshii guddaati. Gabroota isaa irraa nama fedhe irratti akka ofii jiraatanii namoota biraas jiraachisaniif wahyii buusa. Namootaas akka Guyyaa Qiyaamaa kan isa keessatti warri duraatiifi boodas walqunnamuuf jiru sana irraa sodaachisaniif wahyii isaa nama fedhe irratti buusa.

(16) Guyyaan sun guyyaa dirree tokko keessatti walitti qabamuun mul'ataniidha. Isaan irraa wanti tokko Rabbiin hin dhokatu. Guyyaa san Rabbiin: mootummaan har'a kan eenyuuti? Jechuu gaafata. Har'a deebii tokko malee deebiin biraa hin jiru jechuun; mootummaan kan Rabbii tokkicha, injifataa taheeti jedha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Bakki toowbaan nama irraa itti fuudhamtu jireenya addunyaati.
- Gorsi bu'aa qabaatuun warruma gara Rabbii isaanii deebi'an qofaaf tahaadha.
- Tasgabbii mu'uuminaa, ejjannoon kaafiroota amantii isaanii didanii dhiibbaa ishee keessatti hin qabdu.
- Guyyaa Qiyaamaa abbootiin irreefi miidhaa raawwattoonni Rabbiif gad of qabu.

ٱلۡيَوۡمَ تُجۡزَىٰ كُلُّ نَفۡسِۭ بِمَا كَسَبَتۡۚ لَا ظُلۡمَ ٱلۡيَوۡمَۚ إِنَّ
ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ١٧ وَأَنذِرۡهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡأٓزِفَةِ إِذِ ٱلۡقُلُوبُ
لَدَى ٱلۡحَنَاجِرِ كَٰظِمِينَۚ مَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ حَمِيمٖ وَلَا شَفِيعٖ
يُطَاعُ ١٨ يَعۡلَمُ خَآئِنَةَ ٱلۡأَعۡيُنِ وَمَا تُخۡفِي ٱلصُّدُورُ ١٩ وَٱللَّهُ
يَقۡضِي بِٱلۡحَقِّۖ وَٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَقۡضُونَ
بِشَيۡءٍۗ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ٢٠ ۞ أَوَلَمۡ يَسِيرُواْ فِي
ٱلۡأَرۡضِ فَيَنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ كَانُواْ مِن قَبۡلِهِمۡۚ
كَانُواْ هُمۡ أَشَدَّ مِنۡهُمۡ قُوَّةٗ وَءَاثَارٗا فِي ٱلۡأَرۡضِ فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ
بِذُنُوبِهِمۡ وَمَا كَانَ لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن وَاقٖ ٢١ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ
كَانَت تَّأۡتِيهِمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَكَفَرُواْ فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُۚ
إِنَّهُۥ قَوِيّٞ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ٢٢ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَا
وَسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٍ ٢٣ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَهَٰمَٰنَ وَقَٰرُونَ
فَقَالُواْ سَٰحِرٞ كَذَّابٞ ٢٤ فَلَمَّا جَآءَهُم بِٱلۡحَقِّ مِنۡ
عِندِنَا قَالُواْ ٱقۡتُلُوٓاْ أَبۡنَآءَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ وَٱسۡتَحۡيُواْ
نِسَآءَهُمۡۚ وَمَا كَيۡدُ ٱلۡكَٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ ٢٥

ثلاثة أرباع الحزب ٤٧

17 Har'a lubbuun hundi hojii irraa wanta hojjatte: yoo toltuu taate toltuu, yoo hamtuu taates hamtuu galata galfamti. Murteessaan waan Rabbii haqa hojjatu taheef guyyaa kana keessa miidhaan hin jiru. Dhugumatti Rabbiin gabroota isaa beekumsaan waan marseef herreguun isaa saffisaan ta'aadha.

18 Yaa Ergamichaa! Guyyaa Qiyaamaa isaan sodaachisi. Guyyaan Qiyaamaa dhiyoon kun dhufaadha. Wanti dhufaa jiru hunduu dhiyoodha. Guyyaa san keessa lubbuun hundi cimina rakkoo ishee irraa kan ka'e hanga abbicha kokkee geessutti ol deemtuudha. Warri cal'isan hunduu tokkoon isaanii nama Rahmaan hayyameef malee hin dubbatanu. Warra lubbuu isaanii miidhan hiriyaan, firriifi maganfataan ajajni isaa fuudhamu isaaniif hin taane.

19 Rabbiin wanta ijji warra ilaalee dhoksatti buttuufi waan qomti dhoksitus ni beeka waan ta'eef homaa isa hin dhokatu.

20 Rabbiin haqaan murteessa. Nama tokkollee toltuu isaa irraa hir'isuufi hamtuu isaa keessatti dabaluun hin miidhu. Warri mushrikoonni Rabbii gaditti gabbaran waan homaa hin qabneef homaa murteessuu hin dandayan. Dhugumatti Rabbiin isa jechoota gabroota isaa dhagayu, niyyaafi hojii isaaniis beekaadha. Ishee irratti isaan mindeessuuf jira.

21 Si mushrikoonni kun akka booddeen ummattoota isaaniin duraa kijibsiisee taate xinxaluuf dachii keessa hin deemnee? Dhugumatti booddeen isaanii fokkattuu turte. Ummanni sun ummata kana irra humnatti cimooti. dachii keessatti jaarmayaan wanta isaan kun hin hojjatin hojjataniiru. Kanumaa waliin sababa yakka isaaniitiif Rabbiin isaan balleesse. Wanti adabbii Rabbii irraa isaan baasu isaaniif hin taane.

22 Adabni isaan tuqe sun sababa ergamoonni isaanii Rabbirraa mallattoo ifa ta'eefi ragaalee gurguddoo ta'aniin isaanitti dhufnaan Rabbitti kafaranii ergamoota isaa sobsiisaniifi. Jabina isaan qabanii waliin Rabbiin isaan qabee balleesse. Dhugumatti Rabbiin jabaa nama isatti kafreefi ergamoota isaa sobsiise adabuun isaa cimaadha. Ergamaan yeroo ummanni isaa isa kijibsiisuun isa qunname Rabbiin seenaa Muusaan Fir'oown waliin dabarse booddeen hojii isaa tumsa argachuu akka ta'ae isa gammachiisuuf akkana jechuun isaaf dubbate:

23 Dhugumatti Muusaa keeyyettoota keenya kan mullatoo tahaniifi ragaalee falmii muraniin ergineerra.

24 Gara Fir'oownaafi gargaaraa isaa Haamaanitti akkasumasa Qaaruunitti erginaan isaan hunduu ni jedhan: Muusaan falfalticha, ergamaa ta'uu irraa wanta himatu keessatti kijibaadha.

25 Yeroo Muusaan ragaa dhugaa tahuu isaa irratti qajeelchuun isaanitti dhufe Fir'oown ni jedhe: Ilmaan warra isaa waliin amanan kan dhiiraa ajjeesaa, dubartoota isaanii immoo isaan salphisuuf dhiisaa.

Tooftaan hamaan kaafirri lakkoofsa mu'uminootaa hir'isuutti ajajuun baase manca'aa, dhabamaa, faana hin qabneedha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Guyyaa Qiyaamaatiin nama gorsuun wanta dilii irraa nama dhorgu gurguddoo irraayi.
- Beekomsi Rabbii hojii gabroottan isaa dhokattuus tahee mullattuudhaan marsaadha.
- Akkaataa mushrikoota dhumanii ilaaluun dachii keessa deemutti ajajni godhameera.

وَقَالَ فِرۡعَوۡنُ ذَرُونِيٓ أَقۡتُلۡ مُوسَىٰ وَلۡيَدۡعُ رَبَّهُۥٓۖ إِنِّيٓ أَخَافُ
أَن يُبَدِّلَ دِينَكُمۡ أَوۡ أَن يُظۡهِرَ فِي ٱلۡأَرۡضِ ٱلۡفَسَادَ ٢٦
وَقَالَ مُوسَىٰٓ إِنِّي عُذۡتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُم مِّن كُلِّ مُتَكَبِّرٖ لَّا يُؤۡمِنُ
بِيَوۡمِ ٱلۡحِسَابِ ٢٧ وَقَالَ رَجُلٞ مُّؤۡمِنٞ مِّنۡ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ
يَكۡتُمُ إِيمَٰنَهُۥٓ أَتَقۡتُلُونَ رَجُلًا أَن يَقُولَ رَبِّيَ ٱللَّهُ وَقَدۡ
جَآءَكُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ مِن رَّبِّكُمۡۖ وَإِن يَكُ كَٰذِبٗا فَعَلَيۡهِ
كَذِبُهُۥۖ وَإِن يَكُ صَادِقٗا يُصِبۡكُم بَعۡضُ ٱلَّذِي يَعِدُكُمۡۖ
إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ مُسۡرِفٞ كَذَّابٞ ٢٨ يَٰقَوۡمِ لَكُمُ
ٱلۡمُلۡكُ ٱلۡيَوۡمَ ظَٰهِرِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَمَن يَنصُرُنَا مِنۢ بَأۡسِ ٱللَّهِ
إِن جَآءَنَاۚ قَالَ فِرۡعَوۡنُ مَآ أُرِيكُمۡ إِلَّا مَآ أَرَىٰ وَمَآ أَهۡدِيكُمۡ
إِلَّا سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ٢٩ وَقَالَ ٱلَّذِيٓ ءَامَنَ يَٰقَوۡمِ إِنِّيٓ أَخَافُ
عَلَيۡكُم مِّثۡلَ يَوۡمِ ٱلۡأَحۡزَابِ ٣٠ مِثۡلَ دَأۡبِ قَوۡمِ نُوحٖ وَعَادٖ
وَثَمُودَ وَٱلَّذِينَ مِنۢ بَعۡدِهِمۡۚ وَمَا ٱللَّهُ يُرِيدُ ظُلۡمٗا لِّلۡعِبَادِ ٣١
وَيَٰقَوۡمِ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيۡكُمۡ يَوۡمَ ٱلتَّنَادِ ٣٢ يَوۡمَ تُوَلُّونَ مُدۡبِرِينَ
مَا لَكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِنۡ عَاصِمٖۗ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٖ ٣٣

(26) Fir'own ni jedhe: Muusaa kana niin ajjeesaa na dhiisaa! Inni Gooftaa isaa akka ana duraa baasu haa kadhatuu. An Rabbii isaa kadhatuu yaada itti hin kennu. Dhugumatti inni kun aadaa isin irra turtan jijjiiruu yookiin dachii Misraa keessatti ajjeechaafi onsuun yakka mul'isuu isaatiin sodaadha.

(27) Muusaan yeroo lola Fir'oown arge ni jedhe: an isa haqatti amanuu irraa boonaa ta'e kan Guyyaa Qiyaamaatiifi waan isa keessa jirutti hin amanne hunda irraa Gooftaa kiyyyaafi keessanittiin tikfama.

(28) Gurbaan gosa Fir'oownaa irraa ta'e kan odoo amanee jiruu iimaana isaa gosa isaa irraa dhoksu, Muusaa ajjeesuu irratti muratuu isaanii mormaa tahee ni jedhe: si gurbaa odoo inni badii tokko hin qabne Gooftaan kiyya Allaah jechuu isaa qofaaf ajjeeftuu? Odoo ragaalee Rabbirraa Ergamaa ta'uun isaa dhugaa ta'uu irratti qajeelchituun isinitti dhufee jiruu ajjeeftuu? Yoo sobaa ta'uun isaa argameeyyuu rakkinni sobuu isaa isuma irratti deebi'aadha. Yoo dhugaa himaa ta'e immoo gariin wanta inni adaba irraa isiniin sodaachisuu, ammatti isin tuqa. Dhugumatti Rabbiin nama daangaa isaa darbaa, isaafi ergamoota isaa irratti sobaa ta'e haqatti hin qajeelchu.

(29) Yaa gosa too! Har'a biyya Misraa keessatti injafatoo ta'uun mootummaan keessani. Sababa Muusaa ajjeesuutiif adabbiin Rabbirraa ta'e yoo nutti dhufe eenyuutu nuuf tumsa? Jennaan Fir'awn ni jedhe: malli mala kiyya qofa. Murtiinis murtii kiyya qofa. Dhugumatti rakkinaafi badii deebisuuf Muusaa ajjeesuun muradhe. Ani gara sirriifi qajeellotti malee isin hin qajeelchu.

(30) Inni amane gosa isaatiif toltuu yaadaa tahuun ni jedhe: dhugumatti yoo Muusaa miidhaafi diinummaaf ajjeeftan fakkaataa adaba gamtaa ergamoota darban irratti gamtoomuun Rabbiin isaan balleesse saniin isin irraa sodaadha.

(31) Akka aadaa nama kafaree ergamoota kijibsiise kan akka ummata Nuuh, Aad, Samuudiifi warra isaan booda dhufaniitti. Sababa kafruufi ergamoota kijibsiisuu isaaniitiif Rabbiin isaan balleesse. Rabbiin gabroota miidhuu hin fedhu. wanti Rabbiin dilii isaaniitiif isaan adabuuf galata hojii isaaniitii waliin wal fakkaatu qofa.

(32) Yaa gosa too! Ani Guyyaa Qiyaamaatiin isin irraa sodaadha. Guyyaan sun isa namoonni sababa firummaatiif yookiin iddoo sodaachisaa kana keessatti karaan kun isaaniif bu'aa buusaa ta'uu yaaduutiin gariin isaanii garitti lallabuudha.

(33) Guyyaa ibidda irraa sodaatuuf dheessoo taatanii gara galtaniidha. Tiksaan adabbii Rabbii jalaa isin baasu isiniif hin taane. Namni Rabbiin isa salphisee iimaanatti isa hin qajeelchin qajeelchaan isaaf hin jiru. Sababni isaas qajeelloo nama keessatti uumuun harka Rabbii keessa qofa jira.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Mu'uuminni akka hamtuu diina isaa irraa isa tiksuuf gara gooftaa isaatti hirkata.
- Faa'idaa guddoof yookiin hamtuu deebisuuf iimaana dhokfatuun ni hayyamama.
- Toltuu namaaf dhiyeessuun amaloota warra iimaanaati.

وَلَقَدْ جَآءَكُمْ يُوسُفُ مِن قَبْلُ بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَمَا زِلْتُمْ فِى
شَكٍّ مِّمَّا جَآءَكُم بِهِۦ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَن يَبْعَثَ ٱللَّهُ
مِنۢ بَعْدِهِۦ رَسُولًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
مُّرْتَابٌ ٣٤ ٱلَّذِينَ يُجَٰدِلُونَ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَٰنٍ
أَتَىٰهُمْ ۖ كَبُرَ مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ وَعِندَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ كَذَٰلِكَ
يَطْبَعُ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ٣٥ وَقَالَ فِرْعَوْنُ
يَٰهَٰمَٰنُ ٱبْنِ لِى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَبْلُغُ ٱلْأَسْبَٰبَ ٣٦ أَسْبَٰبَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ كَٰذِبًا ۚ
وَكَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ وَصُدَّ عَنِ ٱلسَّبِيلِ ۚ
وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِى تَبَابٍ ٣٧ وَقَالَ ٱلَّذِىٓ ءَامَنَ
يَٰقَوْمِ ٱتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ٣٨ يَٰقَوْمِ
إِنَّمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا مَتَٰعٌ وَإِنَّ ٱلْءَاخِرَةَ هِىَ
دَارُ ٱلْقَرَارِ ٣٩ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰٓ إِلَّا مِثْلَهَا ۖ
وَمَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
يَدْخُلُونَ ٱلْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ٤٠

(34) Dhugumatti Yuusuf, Muusaa dura ragaa ifa galaa, tokkummaa Rabbii irratti qajeelchuun isinitti dhufnaan, waan inni isinitti dhufeen shakkuufi sobsiisuu irraa hin deemne. Yeroo inni du'u shakkiifi mamii dabalattanii: Rabbiin isa booda ergamaa hin ergu jettan. Rabbiin jallina akka keessanii kana nama daangaa darbaa, tokkummaa isaa shakkaa tahe hunda jallisa.

(35) Warra raagaan malee keeyyattoota Rabbii balleessuuf falaman falmiin isaanii Rabbiifi mu'uminoota birattis jibbaan isaa guddate. Rabbiin akkuma qalbii warra keeyyattoota Rabbii balleessuuf falaman cufetti, qalbii nama haqa irraa boonaa didaa ta'ee Rabbiin cufa, gara sirriitti hin qajeelu.

(36) Fir'awn gargaaraa isaa Haamaaniin: yaa Haamaan! Asiiniin karaa samii ol ba'uu kajeelaa jaarmaya dheeraa naaf ijaari.

(37) Karaalee samiitti ana geessan ol baheen gabbaramaa Muusaan dhugaan gabbaramaan isa malee hin jiru jedhu kana laaluun fedha. Muusaan waan himatu kana keessatti sobaa ta'us numaan yaada. Akkuma kanatti Fir'awnaaf fokkaataan hojii isaa kan yeroo Haamaan iraa wanta barbaade sana barbaade miidhagafameef. Karaa dhugaa irraa gara karaalee jallinaa gara galfame. Tooftaan Fir'awn dhara isaa mullisee dhugaa Muusaan dhufeen balleessuuf baase booddeen isaa hoongoofi jallina waan taheef hoongoo malee hin taane.

(38) Gurbaan gosa Fir'awn kan amane tokko ummata isaaf toltuu yaadee gara jannataatti isaan qajeelchuf ni jedhe: Yaa gosa koo! Gara karaa sirriifi dhugaattiin isin qajeelchaa na jala deemaa.

(39) Yaa gosa koo! Jireenyi addunyaa kun fedhii dhabamtuun, bashannanuu waan ta'eef waan ishee keessa jiruun isin hin gowwoomsin. Dhugumatti biyya aakhiraatu qananii itti fufaa ishee keessa jiruu waliin biyya qubsumaa waan taateef ibaadaa Rabbiitiin isheef hojjadhaa. Jiruu keessan kan addunyaatiin aakhiraaf hojjatuu irraa hojiin qabamuu irraa of eegaa.

(40) Namani hojii fokkataa dalage adbni osoo itti hin dabalamne fakkaataa hojii isaatiin malee hin adabmu. Namni hojii gaarii fuula Rabbii barbaaduuf hojjate dhiiraafi dubaras ta'u inni Rabbiifi ergamoota isaattis amanaadha. Isaan amaloota faarfamaa kana qaban guyyaa Qiyaamaa jannata seenan. Rabbiin fuduraaleefi qananii itti fufaa kan lakkofsa hin qabne isaaniif kenna.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Dhugaa balleessanii dhara dhugaa fakkeessuf falmuun haala fokkataadha. Isheen amaloota warra jallinaati.
- Boonni gara dhugaatti qajeeluu irraa nama dhorga.
- Tooftaan kaafirootaa haqa balleessuudha.
- Aakhiraaf qophaa'anii addunyaan qabamuu dhabuun dirqama.

الحزب ٤٨

۞ وَيَٰقَوۡمِ مَا لِيٓ أَدۡعُوكُمۡ إِلَى ٱلنَّجَوٰةِ وَتَدۡعُونَنِيٓ إِلَى ٱلنَّارِ
٤١ تَدۡعُونَنِي لِأَكۡفُرَ بِٱللَّهِ وَأُشۡرِكَ بِهِۦ مَا لَيۡسَ لِي بِهِۦ
عِلۡمٞ وَأَنَا۠ أَدۡعُوكُمۡ إِلَى ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡغَفَّٰرِ ٤٢ لَا جَرَمَ أَنَّمَا
تَدۡعُونَنِيٓ إِلَيۡهِ لَيۡسَ لَهُۥ دَعۡوَةٞ فِي ٱلدُّنۡيَا وَلَا فِي ٱلۡأٓخِرَةِ
وَأَنَّ مَرَدَّنَآ إِلَى ٱللَّهِ وَأَنَّ ٱلۡمُسۡرِفِينَ هُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ
٤٣ فَسَتَذۡكُرُونَ مَآ أَقُولُ لَكُمۡۚ وَأُفَوِّضُ أَمۡرِيٓ إِلَى ٱللَّهِۚ
إِنَّ ٱللَّهَ بَصِيرُۢ بِٱلۡعِبَادِ ٤٤ فَوَقَىٰهُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِ مَا مَكَرُواْۖ
وَحَاقَ بِـَٔالِ فِرۡعَوۡنَ سُوٓءُ ٱلۡعَذَابِ ٤٥ ٱلنَّارُ يُعۡرَضُونَ
عَلَيۡهَا غُدُوّٗا وَعَشِيّٗاۚ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ أَدۡخِلُوٓاْ ءَالَ
فِرۡعَوۡنَ أَشَدَّ ٱلۡعَذَابِ ٤٦ وَإِذۡ يَتَحَآجُّونَ فِي ٱلنَّارِ
فَيَقُولُ ٱلضُّعَفَٰٓؤُاْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا كُنَّا لَكُمۡ
تَبَعٗا فَهَلۡ أَنتُم مُّغۡنُونَ عَنَّا نَصِيبٗا مِّنَ ٱلنَّارِ ٤٧ قَالَ
ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا كُلّٞ فِيهَآ إِنَّ ٱللَّهَ قَدۡ حَكَمَ
بَيۡنَ ٱلۡعِبَادِ ٤٨ وَقَالَ ٱلَّذِينَ فِي ٱلنَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ
ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ يُخَفِّفۡ عَنَّا يَوۡمٗا مِّنَ ٱلۡعَذَابِ ٤٩

(41) Yaa gosa too! Addunyaafi aakhirattis Rabbitti amantanii hojii gaarii hojjatuun hoongoo jalaa gara nagayaattiin isin waama. Isin immoo Rabbitti kafaruufi isatti dilaa'utti ana waamuun, gara ibidda seenuutti na waamaa jirtanii maali?

(42) Akkaan Rabbitti kafaree Isaa waliin wanta gabbaramuu ishee irratti ragaan naaf hin jirre gabbaru kajeeluun gara dhara keessaniitti ana yaamtu. Ani immoo gara Rabbii jabaa gabroota isaaf araarama guddaa qabuutti amanuttiin isin waama.

(43) Dhugumatti wanti isin gara isatti amanuufi ibaadaa godhuutti ana waamtan dhugaan waammatamuun addunyaafi aakhirattis isaaf hin taane. Nama isa waammateefis hin owwaattu. Dhugumatti deebiin keenya hundi gara Rabbii qafatti tahaadha. Warri kufriifi yakka hojjachuun daangaa darban isaan warra ibiddaati.

(44) Toltuu inni isaaniif yaade dinnaan ni jedheen: toltuun isinii yaade fuul dura yaadattanii fudhatuu dhabuu irratti sheena'uf jirtan. Amrii kiyya hunda gara Rabbiitiin hirkisa. Dhugumatti Rabbi, dalagaa gabroota isaa irraa homaa isa hin dhokatan.

(45) Achumaan yeroo isaan ajeesuu isaa fedhan Rabbiin isa tikse. Ummata Fir'awn adabbiin bishaaniin nyaatamuu marseen. Rabbiin isaafi waraana isaa hunda addunyaa keessatti bishaaniin fixe.

(46) Du'uu isaanii booda ganamaafi galgala awwaala isaanii keessatti ibidda irra fidamu. Guyyaa Qiyaamaa akkana jedhama: hordoftoota Fir'awn kufrii, kijibsiisuufi karaa Rabbirraa deebi'uu isaaniitif adaba cimaafi isa guddaa ta'e galchaa.

(47) Yaa Ergamichaa! Yeroo hordoftootaafi hordofamtoonni wal falaman yaadadhu. Hordoftoonni roorrifaman hordofamtoota boonaniin ni jedhan: Nuti addunyatti jallina keessatti hordofoo keessan waan turreef adaba Rabbii irraa hanga tokko nurraa ba'atuun deebisuu ni dandeessuu?

(48) Dura bu'oonni of tuulan ni jedhan: nuti hordoftoota yookiin hordofamtootas taanu waluma qixa, ibidda keessa jiraatoodha. Tokkoon keenya adaba Rabbii irraa wan tokko wal irraa hin baadhatu. Rabbiin jidduu gabrootaa murteessee hundumaafuu adaba irraa wanta haqa godhatu kenneef.

(49) Hordoftootaafi dura bu'oonni ibidda keessatti adabaman yeroo akka tawbataniif ibidda irraa bahanii jireenya addunyaatti deebi'uu irraa abdii muratan maleykota ibiddatti godhamaniin ni jedhan: adaba itti fufaa ta'e kana irraa guyyuma tokko akka nurraa salphisu Rabbii keessan nuuf kadhaa.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Rabbirratti hirkatuun cimaadha.
- Namni gara haqaatti nama waamu tooftaa hamaa diina isaa irraa nagaya tahaadha.
- Adabni qabrii keessaa mirkanaa'aadha.
- Kaafiroonni sababa ibidda jalaa isaan baasu odoo yeroo murtaa'eef ta'ellee barbaadanis inuma isaaniif hin argamu.

قَالُوٓاْ أَوَلَمۡ تَكُ تَأۡتِيكُمۡ رُسُلُكُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِۖ قَالُواْ بَلَىٰۚ
قَالُواْ فَٱدۡعُواْۗ وَمَا دُعَٰٓؤُاْ ٱلۡكَٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَٰلٍ ٥٠
إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا
وَيَوۡمَ يَقُومُ ٱلۡأَشۡهَٰدُ ٥١ يَوۡمَ لَا يَنفَعُ ٱلظَّٰلِمِينَ مَعۡذِرَتُهُمۡۖ
وَلَهُمُ ٱللَّعۡنَةُ وَلَهُمۡ سُوٓءُ ٱلدَّارِ ٥٢ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى
ٱلۡهُدَىٰ وَأَوۡرَثۡنَا بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱلۡكِتَٰبَ ٥٣ هُدٗى
وَذِكۡرَىٰ لِأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٥٤ فَٱصۡبِرۡ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ
حَقّٞ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لِذَنۢبِكَ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ بِٱلۡعَشِيِّ
وَٱلۡإِبۡكَٰرِ ٥٥ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُجَٰدِلُونَ فِيٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ
بِغَيۡرِ سُلۡطَٰنٍ أَتَىٰهُمۡ إِن فِي صُدُورِهِمۡ إِلَّا كِبۡرٞ
مَّا هُم بِبَٰلِغِيهِۚ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلۡبَصِيرُ ٥٦ لَخَلۡقُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ أَكۡبَرُ مِنۡ
خَلۡقِ ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ٥٧
وَمَا يَسۡتَوِي ٱلۡأَعۡمَىٰ وَٱلۡبَصِيرُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَلَا ٱلۡمُسِيٓءُۚ قَلِيلٗا مَّا تَتَذَكَّرُونَ ٥٨

(50) Waardiyaan Jahannam kaafiroota irratti deebisuuf ni jedhan: Ergamoonni keessan ragaa ifa ta'een isinitti hin dhufnee? Kaafirtoonnis: eeyyeen ragaa ifa ta'een nutti dhufaniiru jedhu. Waardiyoonnis isaanitti qishnaa godhuun ni jedhaniin: Nuti kaafirootaaf manguddummaa hin seennu waan ta'eef isinummaan kadhaa. Kadhaan kaafirootaa sababa kafaruu isaaniitif waan irraa hin fuudhamneef dhabam malee hin taane. Rabbiin yeroo seenaa Fir'awnaafi waan hojiin hordotoota isaa addunyaas ta'ee aakhirattis fiitti booda aane dubbate waa'ee ergamootaafi mu'uminootaa addunyas ta'ee aakhirattis isaaniif tumsuu akkana jedhee dubbate:

(51) Dhugumatti nuti ergamoota keenyaafi mu'uminoota addunyatti ragaa isaanii mul'ifnee diina isaanii irratti isaan jabeessuun ni tumsinaaf. Guyyaa Qiyaamas jannata isaan seensisuun warra addunyaa keessatti isaanitti falme, erga nabiyyoonni, maleykonniifi mu'uminoonni ergamoonni itti geessuun kanuma argame ummattoonni sobsiise jechuun ragaa ba'uu booda adabuun isaaniif tumsina.

(52) Guyyaa miidhaa raawwattoota miidhaa hojjatuu isaanii irraa sababa dhiheeffachuun bu'aa hin buufneef. Guyyaa sana keessa isaan rahmata irraa fageeffamu. Ammas adaba laalessaa qunnamuun aakhiratti mana hamaa ta'eetu isaaniif jira

(53) Dhugumatti Muusaaf beekumsa ilmaan Israa'iil gara haqaa ittiin qajeelchu ni kennineef. Towraatis ilmaan Israa'iil keessatti kitaaba horteen hortee irraa dhaaltu goone.

(54) Gara dhugaatti qajeelchuufi warra sammuu fayyaa qabu yaadachiisuuf.

(55) Yaa Ergamichaa! Ummanni si sobsiisuufi si rakkisuu irraa waan qunnamtu irratti obsi. Waadaan Rabbiin siif tumsuu irratti seene dhugaa mamiin keessa hin jirreedha. Dilii kee irraa dhiifama gaafadhu. Ganamaafi galgala Rabbii kee faarsuun qulqulleessi.

(56) Dhugumatti warra ragaan maletti keeyyattoota Rabbii balleessuuf falaman haqa irratti ol aantummaafi boona malee wanti tokko isaan hin kakaasu. Ol aantummaa irraa wanta fedhan itti hin gayan. Yaa Ergamichaa! Rabbiin tikfami. Inni jechoota gabrootaa dhagayaa hojii isaanis argaa waan ta'eef wanti tokko isa hin darbu ishee irratti isaan mindeessuuf jira.

(57) Guddinaafi bal'ina isaanii irraa kan ka'e uumama samiifi dacheetu uumama namaa irra guddoodha. Inni guddina isaan lamaaniitii waliin warra du'an awwaala isaanii irraa akka isaan qoratee mindeessuuf kaasuu irratti dandayaadha. Garuu irra hedduun namaa waan hin beekneef ittiin gorfamanii kaafamuu irratti ifa ta'uu waliin ragaa isa hin taasifatan

(58) Inni arguufi kan hin argine wal hin qixxaa'u. Warri Rabbitti amanee ergamoota dhugoomsee dalagaa bareeche, nama yaada fokkotaafi diliin hojii isaa balleesse waliin wal hin qixxaa'an. Xiqqo malee hin gorfamtan; odoo gorfamtanii akka warra jaalala Rabbii kajeeluuf amanee dalagaa gaarii hojjatee ta'utti deemuuf garaagrummaa garee lamaanii ni beektan.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Ergamtootaafi mu'uminootaaf tumsuun aadaa Rabbii mirkanooftuudha.
- Guyyaa Qiyaamaa miidhaa raawwataa sababa dhiyeeffatuun bu'aa hin qabuuf.
- Dhara dura dhaabbatuu keessatti obsuun barbaadamaadha.
- Uumamni samiifi dachii kaafamuu irratti qajeelcha. Inni waan guddaa uume, jiruu wanta sanii gadii deebisuu irratti dandayaadha.

إِنَّ ٱلسَّاعَةَ لَأٓتِيَةٞ لَّا رَيۡبَ فِيهَا وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يُؤۡمِنُونَ ٥٩ وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدۡعُونِيٓ أَسۡتَجِبۡ لَكُمۡۚ
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسۡتَكۡبِرُونَ عَنۡ عِبَادَتِي سَيَدۡخُلُونَ جَهَنَّمَ
دَاخِرِينَ ٦٠ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيۡلَ لِتَسۡكُنُواْ
فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبۡصِرًاۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَذُو فَضۡلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ
أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشۡكُرُونَ ٦١ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ
خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ٦٢
كَذَٰلِكَ يُؤۡفَكُ ٱلَّذِينَ كَانُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ يَجۡحَدُونَ ٦٣
ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ قَرَارٗا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءٗ
وَصَوَّرَكُمۡ فَأَحۡسَنَ صُوَرَكُمۡ وَرَزَقَكُم مِّنَ
ٱلطَّيِّبَٰتِۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡۖ فَتَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ
ٱلۡعَٰلَمِينَ ٦٤ هُوَ ٱلۡحَيُّ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَٱدۡعُوهُ مُخۡلِصِينَ
لَهُ ٱلدِّينَۗ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٦٥ ۞ قُلۡ إِنِّي ربع الحزب ٤٨
نُهِيتُ أَنۡ أَعۡبُدَ ٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ لَمَّا جَآءَنِيَ
ٱلۡبَيِّنَٰتُ مِن رَّبِّي وَأُمِرۡتُ أَنۡ أُسۡلِمَ لِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٦٦

(59) Qiyaamaan Rabbiin du'aa qorachuufi mindeessuuf ishee keessatti kaasu dhufuuf jirti, mamii hin qabdu. Garuu irra guddaan namaa dhufuuf taa'uu isheetti waan hin amanneef isheef hin qophaa'an.

(60) Yaa namoota! Gooftaan keessan ibaadaafi kadhaa keessatti ana tokkoomsaa kadhaa keessan isinii owwaadheen isiniif irra darbee rahmata isiniif godha jedheera. Dhugumatti warri ibaadaan ana tokkoomsuu iraa of guddisan guyyaa Qiyaamaa xiqqaatoo salphatoo ta'uun Jahannam seenuuf jiru.

(61) Rabbiin isa halkan akka keessa tasgabbooftanii boqottaniif dukkaneessaa isiniif taasise. Guyyaa immoo akka isa kessa hojjattaniif ibsaa isiniif taasise. Rabbiin yeroo ilma namaa irratti qananii gubbaafi keessa dhangalaase isa tola guddaa qabuudha. Garuu irra guddaan namaa wanta inni isaaniin qananiise irratti isa hin galateeffatan.

(62) Rabbiin qananii isaatiin tola isinitti oole kun isa waan hunda uume waan ta'eef kan uumu isa malee hin jiru. Dhugaan gabbaramaanis isa malee hin jiru. Akkamitti ibaadaa isaa irraa gara ibaadaa wanta bu'aafi rakkos fiduu hin dadeenyeetti garagaltan?!

(63) Akkuma isaan kun iimaana irraa garagalfaman namni yeroofi bakka hundatti mallattoolee tokkummaa Rabbii irratti qajeelchan moramus isa irraa garagalfama waan ta'eef gara dhugaa hin qajeelfamu.

(64) Yaa nama! Rabbiin isa dachii akka isin irra qubattaniif bakka teessuu, qopheeffamtuu isiniif taasise. Samis jaarmaya cimaa isin gubbaa gad kufuun dhorgamaa taasise. Gadaamessa haadha keessanii keessatti isin uume, uumaa keessan bareeche. Nyaata hayyamamaa qulqullus isin soore. Inni godhii kana hunda isiniif kenne, isa Allaah Gooftaa keessani. Rabbiin uumama hunda uume guddaate. Gooftaan isa malee isheef hin jiru.

(65) Inni jiraataa hin duune kan dhugaan gabbaramaan isa malee hin jiru waan ta'eef fuula isaa qofa hamiluun kadhaa ibaadaa isa kadhaa. Uumama isaa irraa wanta biroo isatti hin qindeessinaa. Faaruun hundi Rabbii uumama hunda uumeef tahaadha.

(66) Yaa Ergamichaa! Ani taabota bu'aafi rakkinas hin qabne kan isin Rabbii gaditti gabbartan kana gabbaruu irraa yeroo dhara tu'uu ibaadaa ishee irratti ragaaleen nama qajeelchitu natti dhufte Rabbiin kiyya ana dhorge. Rabbiin ibaadaan isuma qofa jala butamutti ana ajaje. Inni Gooftaa uumama hundaati, Gooftaan isa malee isheef hin jiru.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Kadhaan mataa ibaadaa waan taateef du'aa'iin ibaadaa Rabbiif malee hin hojjatamneedha.
- Godhiin Rabbii gabroota irratti galatomfatuu dirqama gooti.
- Sifti jiraatuu Rabbiif mirkanofte jirti.
- Hojii keessaatti Rabbiif qulqulleessuun dirqama.

هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن تُرَابٖ ثُمَّ مِن نُّطۡفَةٖ ثُمَّ مِنۡ عَلَقَةٖ ثُمَّ
يُخۡرِجُكُمۡ طِفۡلٗا ثُمَّ لِتَبۡلُغُوٓاْ أَشُدَّكُمۡ ثُمَّ لِتَكُونُواْ شُيُوخٗاۚ
وَمِنكُم مَّن يُتَوَفَّىٰ مِن قَبۡلُۖ وَلِتَبۡلُغُوٓاْ أَجَلٗا مُّسَمّٗى وَلَعَلَّكُمۡ
تَعۡقِلُونَ ٦٧ هُوَ ٱلَّذِي يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ فَإِذَا قَضَىٰٓ أَمۡرٗا فَإِنَّمَا
يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ٦٨ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يُجَٰدِلُونَ
فِيٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ أَنَّىٰ يُصۡرَفُونَ ٦٩ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِٱلۡكِتَٰبِ
وَبِمَآ أَرۡسَلۡنَا بِهِۦ رُسُلَنَاۖ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ٧٠ إِذِ ٱلۡأَغۡلَٰلُ
فِيٓ أَعۡنَٰقِهِمۡ وَٱلسَّلَٰسِلُ يُسۡحَبُونَ ٧١ فِي ٱلۡحَمِيمِ
ثُمَّ فِي ٱلنَّارِ يُسۡجَرُونَ ٧٢ ثُمَّ قِيلَ لَهُمۡ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡ
تُشۡرِكُونَ ٧٣ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ قَالُواْ ضَلُّواْ عَنَّا بَل لَّمۡ نَكُن
نَّدۡعُواْ مِن قَبۡلُ شَيۡـٔٗاۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ ٱلۡكَٰفِرِينَ ٧٤
ذَٰلِكُم بِمَا كُنتُمۡ تَفۡرَحُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّ وَبِمَا كُنتُمۡ
تَمۡرَحُونَ ٧٥ ٱدۡخُلُوٓاْ أَبۡوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَبِئۡسَ مَثۡوَى
ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ ٧٦ فَٱصۡبِرۡ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٞۚ فَإِمَّا نُرِيَنَّكَ
بَعۡضَ ٱلَّذِي نَعِدُهُمۡ أَوۡ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيۡنَا يُرۡجَعُونَ ٧٧

(67) Inni isa abbaa keessan Aadam biyyee irraa uume. Ergasii uumama keessan bishaan hormaataa xiqqaa irraa godhe. Ergasii dhiiga gogaa irraa godhe. Ergasii garaa harmee keessanii irraa daa'ima xixiqqoo godhee isin baase. Ammas umrii jabina qaamaa akka geessan isin taasise. Kana booda guddattanii hanga manguddoota taatanitti isin jiraachise. Isin irraa namni sana dura du'us jira. Yeroo beekumsa Rabbii keessatti daangeffame odoo irras hin hir'ifne odoo ittiis hin daballe akka geessaniif isin taasise. Ragaaleefi mallattoolee dandeettiifi tokkummaa isaa kanatti fayyadamuun keessan ni kajeelama.

(68) nama jiraachisuufi ajjeesuunis Isa karka qofa jira. Yeroo waan tokko muteesse argami jennaan numa argamti.

(69) Yaa Ergamichaa! Warra keeyyattota Rabbii ifa ta'uu wajjin sobsiisuuf wal falaman hin arginee? Isaan dhugaan ifa ta'uu waliin irraa garagaloodhaa haala isaanii dinqisiifadhu.

(70) Warri keeyyattoota Qur'aanaafi haqa ergamoota keenya ittiin ergine sobsiisan isaan kun booddee sobsiisuu isaanii beekuuf jiran.

(71) Booda isaa yeroo hidhaan morma isaanniitti godhamtee sansalanni miila isaaniitti godhamtee waardiyyaan adabaa isaan lafa irra harkifte beeku.

(72) Bishaan hoo'aa danfuun isaa jabaate keessa isaan shorroksu. Ergasii ibidda keessatti bobeeffamu.

(73) Isaan boochisuuf ni jedhamaan: gooftooliin himamtuu taate tan ishee gabbaruun Rabbitti qindeessitan eessa jirti?

(74) Taabota keessan irraa kan Rabbii gadii bu'aa firakkos hin qabne eessa jirti? Jennaan kaafiroonni ni jedhan: nurraa waan fagaataniif hin arginu. Inumaa nuti addunyaa keessatti waan ibaadaa haqa godhatu gabbaruu hin turre. Yeroofi bakka hundatti Rabbiin akkuma kaafirota kana jallise kaafirota dhugaa irraa jallisa.

(75) Adaba isa dhandhamaa jirtan kana sababa shirkii keessa turtanitti gammaddaniifi, isaaniin jedhama.

(76) Jahannam keessa yeroo hunda jiraatoo tahaa, balbala Jahannam seenaa. Qubsumti warra dhugaa irraa boonanii waa fokkate! Yeroo Ergamaan ummata isaa irraa rakkina qunnametti, Rabbiin obsutti isa ajajuun isaaf tumsuu waadaa galuuf akkana jedheen:

(77) Yaa Ergamichaa! Dhugumatti waadaan Rabbiin haqa irratti siif tumsuuf seene dhugaa mamiin keessa hin jirreedha waan ta'eef rakkina ummanni kee sirraan ga'eefi sobsiisuu isaanii irrattis obsi. Adaba isaaniif waadaa goone irraa garii yoo jiruu kee keessatti akka Badritti argametti si argisiifne yookiin sana duratti yoo si ajjeefnes, Guyyaa Qiyaamaa gara keenya qofatti deeffamu. Hojii isaanii irratti isaan mindeessina. Yeroo hunda keessa jiraatoo ta'uun ibidda isaan galchina.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Umuu keessatti suuta suuta godhuun aadaa Rabbiin jireenya namootaa keessatti akka suuta deemu ittiin barsiisuudha.
- Dharatti gammaduun fokkataadha.
- Jireenya namaa keessatti obsuun, keessattuu warra da'awaa godhaniif barbaachisaadha.

وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلٗا مِّن قَبۡلِكَ مِنۡهُم مَّن قَصَصۡنَا عَلَيۡكَ
وَمِنۡهُم مَّن لَّمۡ نَقۡصُصۡ عَلَيۡكَۗ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَن يَأۡتِيَ
بِـَٔايَةٍ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۚ فَإِذَا جَآءَ أَمۡرُ ٱللَّهِ قُضِيَ بِٱلۡحَقِّ وَخَسِرَ
هُنَالِكَ ٱلۡمُبۡطِلُونَ ٧٨ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَنۡعَٰمَ
لِتَرۡكَبُواْ مِنۡهَا وَمِنۡهَا تَأۡكُلُونَ ٧٩ وَلَكُمۡ فِيهَا مَنَٰفِعُ
وَلِتَبۡلُغُواْ عَلَيۡهَا حَاجَةٗ فِي صُدُورِكُمۡ وَعَلَيۡهَا وَعَلَى
ٱلۡفُلۡكِ تُحۡمَلُونَ ٨٠ وَيُرِيكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ فَأَيَّ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ
تُنكِرُونَ ٨١ أَفَلَمۡ يَسِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَيَنظُرُواْ كَيۡفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَانُوٓاْ أَكۡثَرَ مِنۡهُمۡ وَأَشَدَّ
قُوَّةٗ وَءَاثَارٗا فِي ٱلۡأَرۡضِ فَمَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ
٨٢ فَلَمَّا جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَرِحُواْ بِمَا عِندَهُم مِّنَ
ٱلۡعِلۡمِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ٨٣ فَلَمَّا رَأَوۡاْ
بَأۡسَنَا قَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَحۡدَهُۥ وَكَفَرۡنَا بِمَا كُنَّا بِهِۦ
مُشۡرِكِينَ ٨٤ فَلَمۡ يَكُ يَنفَعُهُمۡ إِيمَٰنُهُمۡ لَمَّا رَأَوۡاْ بَأۡسَنَاۖ سُنَّتَ
ٱللَّهِ ٱلَّتِي قَدۡ خَلَتۡ فِي عِبَادِهِۦۖ وَخَسِرَ هُنَالِكَ ٱلۡكَٰفِرُونَ ٨٥

78 Yaa Ergamichaa! Siin dura ergamoota hedduu gara ummata isaaniitti erginaan isaan sobsiisanii rakkisan. Ergamoonnis kijibsiisuufi rakkisuu isaanii irratti obsaniiru. Ergamoota kana irraa kan waa'ee isaa sitti himnes, kan sitti hin himinis ni jira. Ergamaaf fedhii Rabbii malee ummata isaatti raajii fiduun inuma hin ta'uuf. Kaafiroonnis ummata isaanii irratti akka raajiwwaniin dhufan barbaaduun miidhaadha. Yeroo amriin Rabbii murtee jidduu ergamootaafi ummata isaaniitiin dhufe, haqaan jidduu isaanii murteessa. Achumaan kaafiroota balleessee ergamoota nagaya baasa. Bakka sanatti warri dharaa hoonga'eera.

79 Rabbiin isa gaala, looniifi re'ee akka garii yaabbattanii foon garii nyaattaniif isinii taasise.

80 Uumama kana keessa yeroo yerotti bu'aa baay'ee haaromantu jira. Ishee keessaan dhimmi isin of keessatti kajeeltan isiniif argama. Irra guddaan ishee ardiifi bishaan keessa bakkaa bkkatti deemuudha.

81 Rabbiin mallattoolee dandeettiifi tokkummaa isaa irratti qajeelchan isin argisiisa waan ta'eef mallattoolee Rabbii keessaa erga isin biratti mallattoo ta'uun mirkanaa'ee kam diddu?

82 Si warri sobsiisan kun akkabooddeen warra isaan dura sobsiisee taate xiinxalanii ittiin gorfamuuf dachii keessa hin deemnee? Dhugumatti ummanni sun qabeenyi isaan irra heddu, humnaanis isaan irra guddo, dachii misoomsuttis isaan irra cimoodha. Wanti isaan ciminaan yeroo adabni Rabbii kan isaan balleessu itti dhufe homaa isaan irraa hin deebifne.

83 Yeroo ergamoonni ragaa ifa ta'een itti dhufan ragaa sana sobsiisanii beekumsa isaan bira jiru kan wanta ergamoonni isaanii ittiin dhufte kana faallessu qabatuu jaallatan. Adabni ergamoonni isaanii ittin sodaachisuu turan kan isaan qishnaa itti godhuu turan sun isaanitti bu'eera.

84 Yeroo adaba keenya argan ragaa ba'oo ta'anii: Rabbuma qofatti amanne. Taabotaafi shariikkanitti kafarre jechuun yeroo amanuun isaaniif bu'aa hin qabne amanan.

85 Iimaanni yeroo adabni isaanitti bu'uu argan isaaniif bu'aa hin qabu. Yeroo adaba argan iimaanni isaanii isaan fayyaduu dhabuun aadaa Rabbiin gabroota isaa kan darban keessatti qabuudha. Kaafiroonni sababa Rabbitti kafaranii odoo adaba hin argin tawbatuu dhabaniif yeroo adabni itti bu'u lubbuu isaanii hoongessaniiru.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Rabbiin ergamoota Qur'aana keessatti hin dubbatin kan nuti guutumatti itti amannu qabnu qaba.
- Mallattoolee tokkummaa isaa irratti nama qajeelchan nuuf ibsuun tola Rabbii irraayi.
- Dharatti gammaduun booddeen isaa abbicha irrtti hamaadha.
- Bakka adaba nama balleessu arganittii amanuun bu'a dhabeessa.

سُورَةُ فُصِّلَتْ — آياتها ٥٤ — ترتيبها ٤١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ١ تَنزِيلٌ مِّنَ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ٢ كِتَٰبٌ فُصِّلَتْ ءَايَٰتُهُۥ
قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ٣ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ
فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ٤ وَقَالُوا۟ قُلُوبُنَا فِىٓ أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَآ إِلَيْهِ
وَفِىٓ ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنۢ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَٱعْمَلْ إِنَّنَا عَٰمِلُونَ
٥ قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰٓ إِلَىَّ أَنَّمَآ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ
فَٱسْتَقِيمُوٓا۟ إِلَيْهِ وَٱسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ ٦ ٱلَّذِينَ
لَا يُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم بِٱلْـَٔاخِرَةِ هُمْ كَٰفِرُونَ ٧ إِنَّ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ٨ ۞ قُلْ أَئِنَّكُمْ (نصف الحزب ٤٨)
لَتَكْفُرُونَ بِٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْأَرْضَ فِى يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُۥٓ أَندَادًا ۚ
ذَٰلِكَ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ٩ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَٰسِىَ مِن فَوْقِهَا
وَبَٰرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَآ أَقْوَٰتَهَا فِىٓ أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَآءً
لِّلسَّآئِلِينَ ١٠ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ فَقَالَ
لَهَا وَلِلْأَرْضِ ٱئْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَآ أَتَيْنَا طَآئِعِينَ ١١

BOQONNAA FUSSILAT

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii:

akkaataa itti warra Qur'aana irraa garagale suutaan qaban. Qur'aanni dhugaa ta'uu ibsuu, akkasumas irraa garagaluun maal akka qabdus ibsuudha.

Ibsa suurattii:

(1) (Haa, Miim) jalqaba Suuraa Al-Baqaraa keessatti fakkii ishee irratti haasofni darbeera.

(2) Qur'aanni kun Rabbii rahmata godhaa, mararfataa ta'e biraa buufamaadha.

(3) Kitaaba keyyattoonni isaa ibsamuu guutuu ibsameedha. Warra beekaniif dubbifamaa Afaan Arabaa godhameera. Warra beekuutu iccitii isa keessaatiifi gara dhugaatti qajeelchuu isa keessa jirutti fayyadama waan ta'eefi.

(4) Mu'uminoota mindaa guddaa Rabbiin isaaniif waadaa galeen gammachiisaa, kaafiroota immoo adaba laalessa irraa sodaachisaa ta'eera. Irra guddaan isaanii waan irraa garagaleef dhageetti qeebaluu qajeelfama isa keessa jiru hin dhagayan.

(5) Ni jedhu: qalbiin teenya hagooggiin cufamtee wanta isin itti waamtan hin hubattu. Gurra keenya keessas duudummaatu jira waan ta'eef isa hin dhageessu. Nuufi si jiddus dahootu jira waan ta'eef wanta ati jettu irraa homaa gara keenyatti hin ga'u. Atis karaa kee irratti hojjadhu, nutisa karaa keenya hojjanna, si hin hordofnu.

(6) Yaa Ergamichaa! Warra moraman kanaan jedhi: ani nama akka keessaniiti. Rabbiin gara kiyyatti: dhugaan gabbaramaan keessan tokko qofa. Innis Allaaha, jechuu wahyii godheedha waan ta'eef karaa gara isaatti nama geessu deemaa. Yakka keessan isa irra araarama barbaadaa. Mushrikoota isaa waliin waan tokko qindeessaniif badiifi adabni ta'eera.

(7) Isaan sun warra zakaa horii isaanii hin kennine. Isaan ammas aakhiraafi wanta ishee keessa jirutti kafaroodha.

(8) Warri Rabbiifi ergamoota isaatti amananii dalagaa gaarii hojjatan mindaan itti fufaan irraa hin muramne jannanni isaaniif tahaadha.

(9) Yaa Ergamichaa! Mushrikootaan lolaa ta'uun jedhi: Isin maalumaaf Rabbii guyyaa lama: Dilbataafi Wiixata keessatti dachii uumetti kafartanuun hiriyyaa isaa gaditti gabbartan isaaf gootan?! Inni sun Rabbii uumama hundaati.

(10) Gaarren lafa qabatan akka isheen hin sossooneef gubbaatti godhe. Soorata namaafi beyladas guyyoota afur kan guyyoota lamaan darban guuttu: Kibxataafi Roobbii keessatti nama ishee irraa gaafatuuf gayaa godhe.

(11) Ergasii samii uumuu fedhe. Isheen gaafa san aara turte. Isheefi dacheedhaan ni jedhe: filannoon yookiin dirqamaan ajaja kiyya jala butamoo ta'aa, sana irraa dabuun isiniif hin jiru jennaan isaanis: ajaja godhuun dhufneerra. Yaa Rabbiin fedhii kee malee fedhiin nuuf hin jiru jedhan.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Kaafiroonni kufrii irratti hafuuf sababa qajeelloo kan isaan biraa bu'aa dhorgu.
- Sadarkaa zakaatiifi isheen rogoota Islaamaa keessaa tokko ta'uu ibsuudha.
- Umamni hunduu amrii Rabbiitiif harka kennoodha.

فَقَضَىٰهُنَّ سَبۡعَ سَمَٰوَاتٖ فِي يَوۡمَيۡنِ وَأَوۡحَىٰ فِي كُلِّ سَمَآءٍ أَمۡرَهَاۚ
وَزَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنۡيَا بِمَصَٰبِيحَ وَحِفۡظٗاۚ ذَٰلِكَ تَقۡدِيرُ ٱلۡعَزِيزِ
ٱلۡعَلِيمِ ١٢ فَإِنۡ أَعۡرَضُواْ فَقُلۡ أَنذَرۡتُكُمۡ صَٰعِقَةٗ مِّثۡلَ صَٰعِقَةِ
عَادٖ وَثَمُودَ ١٣ إِذۡ جَآءَتۡهُمُ ٱلرُّسُلُ مِنۢ بَيۡنِ أَيۡدِيهِمۡ وَمِنۡ
خَلۡفِهِمۡ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَۖ قَالُواْ لَوۡ شَآءَ رَبُّنَا لَأَنزَلَ مَلَٰٓئِكَةٗ
فَإِنَّا بِمَآ أُرۡسِلۡتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ١٤ فَأَمَّا عَادٞ فَٱسۡتَكۡبَرُواْ فِي
ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّ وَقَالُواْ مَنۡ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةًۖ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّ ٱللَّهَ
ٱلَّذِي خَلَقَهُمۡ هُوَ أَشَدُّ مِنۡهُمۡ قُوَّةٗۖ وَكَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَجۡحَدُونَ
١٥ فَأَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ رِيحٗا صَرۡصَرٗا فِيٓ أَيَّامٖ نَّحِسَاتٖ لِّنُذِيقَهُمۡ
عَذَابَ ٱلۡخِزۡيِ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَعَذَابُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَخۡزَىٰۖ وَهُمۡ
لَا يُنصَرُونَ ١٦ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيۡنَٰهُمۡ فَٱسۡتَحَبُّواْ ٱلۡعَمَىٰ عَلَى
ٱلۡهُدَىٰ فَأَخَذَتۡهُمۡ صَٰعِقَةُ ٱلۡعَذَابِ ٱلۡهُونِ بِمَا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ
١٧ وَنَجَّيۡنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ١٨ وَيَوۡمَ يُحۡشَرُ أَعۡدَآءُ ٱللَّهِ
إِلَى ٱلنَّارِ فَهُمۡ يُوزَعُونَ ١٩ حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ عَلَيۡهِمۡ
سَمۡعُهُمۡ وَأَبۡصَٰرُهُمۡ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ٢٠

(12) Rabbiin uumaa samii guyyaa lama: Kamisaafi Jum’aa keessatti xumure. Guyyaa lamaanii waliin uumaan samiifi dachii guyyaa jaha guute. Rabbiin samii hunda keessatti, waan ishee keessatti murteesse, ibaadaafi ajaja hunda wahyii godhe. Samii gad dhiyaattu urjiin babbareechine. Urjiileedhaan samii shayxaanonni ola bahuun dhagayamaa hatuu irraa eegne. Inni dubbatame hunduu godhinsa isa injifataa, uumama isaa beekuuti.

(13) Yaa Ergamichaa! Yoo isaan kun wanta ati dhufteenitti amanuu irraa garagalan, akkana jedhiin: adaba isinitti argamuuf jiru kan adaba Aad, ummata Huudiifi Samuud, ummata Saalih isaan lamaan sobsiifnaan itti bu’e fakkaatuun isin sodaachiseera.

(14) Yeroo ergamoonni isaanii wal duukaa waamicha tokkoon: Rabbiin malee waan biroo akka hin gabbarre jechutti isaan ajajan, isaan irraa kaafiroonni ni jedhan: Rabbiin odoo maleykota ergamoota godhuun buusuu barbaadee isaan buusa. Nuti waan isin ergamtaniin, waan nama akka keenyaa taataniif itti kafaroodha.

(15) Aad, ummanni Huud Rabbitti kafaruu waliin dachii keessatti haqa malee boonan. Namoota moggaa isaanii jirus ni miidhan, jabina isaaniin gowwomanii: humnaan eenyu nu caala? Jedhan. Akka yaada isaaniitti namni isaan jabinaan isaan caalu hin jiruudha. Achumaan Rabbiin akkana jedhee isaan irratti deebise: Si ummanni kun akka Rabbiin isaan uumee, jabina ittiin daangaa darban kana isaan keessa kaa’e isaan irra jabaa ta’uu hin beekanii?! Keeyyattoota Rabbii kan Huud isaanittiin dhufe itti kafaroo tahan.

(16) Achumaan qilleensa sagaleen isaa nama rifachiiftu, guyyoota adaba isa keessa jiruuf jecha isaaniif hamaa ta’e keessa itti ergine. Akka jiruu addunyaa keessatti adaba salphinaa isaan dhandhamsiifnuuf kana gooneerra. Adaba aakhiraa kan isaan eeggatuutu isaan salphisutti irra hamaadha. Isaan nama adaba jalaa isaan baraaruun isaanii tumsu hin argatan.

(17) Samuud ummata Saalih karaa haqaa isaanii ibsuun isaan qajeelchinaan gara dhugaa qajeeluu irra jallina filatan waan ta’eef kufriifi dilii hojjataniif adabni salphisaan isaan qabe.

(18) Warra Rabbiifi ergamoota isaatti amanee Rabbiin sodaate adaba ummata isaaniitti bu’e jalaa nagaya baafne.

(19) Guyyaa Rabbiin diinota isaa gara ibidaatti walitti qabu waardiyoonni warra dura deemu kan booda isaanii deemuun walitti deebisan; ibidda duraa dheessuu hin danda’an.

(20) Yeroo ibidda itti oofaman bira gayanii waan addunyatti hojjataa turan falaman dhagayaan, argaafi gogaan isaanii kufriifi dilii isaan addunyaa keessatti hojjataa turan isaan irrtti ragaa bahan.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Dhugaa irraa garagaluun addunyaafi aakhirattis sababa badiiti.
- Humnaan boonuufi gawwoomuun haqaaf gadi godhatuu irraa nama dhorgu.
- Kaafiroota adabni addunyaafi aakhiraa walitti qabamaaf.
- Guyyaa Qiyaamaa humniti abbaa irratti ragaa baati.

وَقَالُواْ لِجُلُودِهِمۡ لِمَ شَهِدتُّمۡ عَلَيۡنَاۖ قَالُوٓاْ أَنطَقَنَا ٱللَّهُ ٱلَّذِيٓ
أَنطَقَ كُلَّ شَيۡءٖۚ وَهُوَ خَلَقَكُمۡ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ٢١
وَمَا كُنتُمۡ تَسۡتَتِرُونَ أَن يَشۡهَدَ عَلَيۡكُمۡ سَمۡعُكُمۡ وَلَآ أَبۡصَٰرُكُمۡ
وَلَا جُلُودُكُمۡ وَلَٰكِن ظَنَنتُمۡ أَنَّ ٱللَّهَ لَا يَعۡلَمُ كَثِيرٗا مِّمَّا تَعۡمَلُونَ
٢٢ وَذَٰلِكُمۡ ظَنُّكُمُ ٱلَّذِي ظَنَنتُم بِرَبِّكُمۡ أَرۡدَىٰكُمۡ فَأَصۡبَحۡتُم
مِّنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٢٣ فَإِن يَصۡبِرُواْ فَٱلنَّارُ مَثۡوٗى لَّهُمۡۖ وَإِن يَسۡتَعۡتِبُواْ
فَمَا هُم مِّنَ ٱلۡمُعۡتَبِينَ ٢٤ ۞ وَقَيَّضۡنَا لَهُمۡ قُرَنَآءَ فَزَيَّنُواْ لَهُم
مَّا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ وَحَقَّ عَلَيۡهِمُ ٱلۡقَوۡلُ فِيٓ أُمَمٖ قَدۡ
خَلَتۡ مِن قَبۡلِهِم مِّنَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِۖ إِنَّهُمۡ كَانُواْ خَٰسِرِينَ ٢٥
وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَا تَسۡمَعُواْ لِهَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ وَٱلۡغَوۡاْ فِيهِ
لَعَلَّكُمۡ تَغۡلِبُونَ ٢٦ فَلَنُذِيقَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ عَذَابٗا شَدِيدٗا
وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ أَسۡوَأَ ٱلَّذِي كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ٢٧ ذَٰلِكَ جَزَآءُ أَعۡدَآءِ ٱللَّهِ
ٱلنَّارُۖ لَهُمۡ فِيهَا دَارُ ٱلۡخُلۡدِ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَجۡحَدُونَ
٢٨ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ رَبَّنَآ أَرِنَا ٱلَّذَيۡنِ أَضَلَّانَا مِنَ ٱلۡجِنِّ
وَٱلۡإِنسِ نَجۡعَلۡهُمَا تَحۡتَ أَقۡدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ ٱلۡأَسۡفَلِينَ ٢٩

ثلاثة أرباع الحزب ٤٨

(21) Kaafiroonni gogaa isaaniitiin ni jedhan: waan addunyaa keessatti hojjanne maaliif nurratti ragaa baatu? Gogaanis deebii kennuuf ni jetti: Rabbii waan hunda dubbachiisetu nus dubbise. Gaafa addunyaa keessa jirtanis jalqaba isatu isin uume aakhirattis qormaataafi mindaaf gara isaa qofatti deebitu.

(22) Akka dhagayaan, aragaaniifi gogaan keessan isin irratti ragaa hin baane, yeroo yakka raawwattan waan qormaata, adabaafi du'a booda mindeeffamutti hin amanneef dhokatuu hin turre. Garuu waan isin hojjattan irraa hedduu Rabbiin quba hin qabu, isa irraa dhokataa yaaduu keessaniif gowwomtaniiru.

(23) Yaanni fokkataan Rabbii keessanitti yaaddan isin balleesse. Sababa sanitti warra addunyaafi aakhiras honga'e taatan.

(24) Warri dhagayaan, argaaniifi gogaan isaanii irrtti ragaa bahe kun yoo obsanis ibiddi bakka qubsuma isaaniiti. Yoo adabni irraa fuudhamee Rabbirraa jaallatuu barbaadanis jaalala isaa hin argatan, gonkuma jannatas hin seenan.

(25) Kaafiroota kanaaf hiriyoota shayxaanotaa kan isaaniin adda hin baane waan itti qopheessineef hojii isaanii fokkataa addunyaa keessatti itti bareechu. Waa'ee aakhiraa irraa waan isaan duras itti miidhagsuun ishee yaadatanii isheef hojjachuu isaan irraanfachiisu. Namaafi jinnii irraa ummata isaan dura darbe keessatti adabni isaanitti mirkanaawa. Isaan sababa ibidda seenuutiin guyyaa Qiyaamaa lubbuufi maatii isaaniitis honga'oo tahan.

(26) Kaafirtoonni yeroo falmii ragaan dura dhaabbatuu dadhaban jidduu isaaniitti waliif dhaamoo ta'uun ni jedhan: Qur'aana Muhammad isin irratti qara'u kana hin dhageeffatinaa, waan isa keessa jiruufi hin bitaminaa. Yeroo inni dubbisu itti iyyaa sagalee keessan irratti ol fuudhaa. Sababa kanaan isa injifattanii isin irratti qara'uufi gara isaattis isn waamus dhiisee irraa boqottan.

(27) Warra Rabbitti kafaranii ergamoota isaa sobsiisan guyyaa Qiyaamaa adaba cimaa isaan dhandhamsiifna. Shirkiifi dilii fokkataa isaan hojjatuu turaniif adaba isaaniif galata galchinaaf.

(28) Mindaan dubbatame kan warra Rabbitti kafaree Ergamoota isaa kijibsiise kun ibidduma. Sababa isaan keeyyattoota Rabbii mormanii, ifa ta'uu waliin itti amanuu dhabaniif achi keessatti hafuun isaaniif tahaadha.

(29) Warri Rabbitti kafaranii ergamoota isaa sobsiisan ni jedhan: yaa Gooftaa keenya! Jinniifi nama irraa warra nu jallisan ibidda keessatti warra jalaa kan ibiddi itti cimu san irraa akka tahaniif faana keenya jala isaan goonaa nutti argisiisi.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Rabbitti yaada hamaa qabaatuun amaloota kufrii irraa isa tokkoodha.
- Kufriifi yakki sababa shayxaanni ittiin ilma namaa irratti ramadamuudha.
- Guyyaa Qiyaamaa hordoftoonni akka hordofamtoonni isaanii adaba cimaa seenu hawwu.

إِنَّ ٱلَّذِينَ قَالُواْ رَبُّنَا ٱللَّهُ ثُمَّ ٱسۡتَقَٰمُواْ تَتَنَزَّلُ عَلَيۡهِمُ
ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ أَلَّا تَخَافُواْ وَلَا تَحۡزَنُواْ وَأَبۡشِرُواْ بِٱلۡجَنَّةِ
ٱلَّتِي كُنتُمۡ تُوعَدُونَ ٣٠ نَحۡنُ أَوۡلِيَآؤُكُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا
وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۖ وَلَكُمۡ فِيهَا مَا تَشۡتَهِيٓ أَنفُسُكُمۡ وَلَكُمۡ
فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ٣١ نُزُلٗا مِّنۡ غَفُورٖ رَّحِيمٖ ٣٢ وَمَنۡ أَحۡسَنُ
قَوۡلٗا مِّمَّن دَعَآ إِلَى ٱللَّهِ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ
ٱلۡمُسۡلِمِينَ ٣٣ وَلَا تَسۡتَوِي ٱلۡحَسَنَةُ وَلَا ٱلسَّيِّئَةُۚ ٱدۡفَعۡ
بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ فَإِذَا ٱلَّذِي بَيۡنَكَ وَبَيۡنَهُۥ عَدَٰوَةٞ كَأَنَّهُۥ
وَلِيٌّ حَمِيمٞ ٣٤ وَمَا يُلَقَّىٰهَآ إِلَّا ٱلَّذِينَ صَبَرُواْ وَمَا يُلَقَّىٰهَآ
إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٖ ٣٥ وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ نَزۡغٞ
فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ٣٦ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِ
ٱلَّيۡلُ وَٱلنَّهَارُ وَٱلشَّمۡسُ وَٱلۡقَمَرُۚ لَا تَسۡجُدُواْ لِلشَّمۡسِ
وَلَا لِلۡقَمَرِ وَٱسۡجُدُواْۤ لِلَّهِۤ ٱلَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمۡ
إِيَّاهُ تَعۡبُدُونَ ٣٧ فَإِنِ ٱسۡتَكۡبَرُواْ فَٱلَّذِينَ عِندَ
سجدة رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُۥ بِٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ وَهُمۡ لَا يَسۡـَٔمُونَ۩ ٣٨

Rabbiin yeroo mindaa diinota isaa dubbate itti aansee mindaa awliyoota isaas akkana jechuun dubbate:

30 Warri Rabbiin keenya Allaah, gooftaa isa malee hin qabnu jedhanii, ajaja Rabbii jala butamuufi dhorgaa isaa irraa fagaatuu irratti gadi dhaabbatan bakka duuti isaanitti dhuftetti akkana jechuun irratti buuti: du’aafi waan du’a boodatis hin sodaatinaa. Waan addunyaa keessatti dhiiftan irrattis hin yaaddawinaa. Jannata addunyaa keessatti iimaana keessaniifi hojii gaggaarii keessan irratti waadaa godhamtanitti gammadaa.

31 Nuti jiruu addunyaa keessatti jaalalloo keessani. Isin qajeelchinee, isin tiksuu turre. Aakhirattis jaalalloo keessan waan taaneef isin jaalaltuun keenya itti fufa. Jannata keessatti wanti lubbuun keessan feete isiniif tahaadha. Ishee irraa waan jaallattan irraa wanti isin barbaaddan hundi isiniif tahaadha.

32 Afeerraa isin keessummeessuuf Gooftaa gabroota isaaf araaramaa, rahmata godhaa irraa isiniif qophaa’eedha.

33 Nama gara Rabbiin tokkichomsuufi sharii’aa isaatti waame kan hojii gaarii Rabbiin jaalachiisu hojjate, ammas ani warra Rabbitti harka kennuun ajaja isaa jala butame irraayi jedhe irra namni jecha bareedu inuma hin jiru. Namni kana hunda hojjate namoota hunda irrra jechaan breedaadha.

34 Toltuufi ibaadaa Rabbiin jaallachiiftu hojjatuun, hamtuu Rabbiin dallansiiftu dalaguu wajjin wal hin qixxaawan. Hamtuu nama gara keetti hamtuu hojjatee dalagaa irra bareedduu taateen deebisi. Yeroo san inni siifi isa jidduu diinummaan ture akka firaatti siif rifatuu ta’uu argita.

35 Haala faarfamtuu kana warra rakkinaafi hamtuu nama irraa isatti hojjatame irratti obse malee hin kennamu. Waan bu’aan guddaan keessa jiruuf nama carraa guddaa qabu malee ishee hin argatu.

36 Yeroo ta’e keessa yoo shayxaanni hamtuu sitti waswaase Rabbiin tikfamii, gara isaatti hirkadhu. Isumaatu wanta ati jettu dhagayaa, haala keetis beekaadha.

37 Halkaniifi guyyaan wal duukaa deemuu isaanii keessatti, biiftuufi jiinis mallattolee guddinaafi tokkummaa Rabbii irratti qajeelchaniidha. Yaa namoota! Biiftuufi ji’aafis hin sujuudinaa. Kan isaan uume Rabbiin qofa waan ta’eef yoo dhugaan isuma gabbaroo taatan Rabbiif sujuudaa.

38 Yoo boonanii garagalanii Rabbii uumeef sujuuduu didan, malaykonni Rabbiin bira jiran halkaniifi guyyaa keessa odoo ibaadaa isaa hin nuffine isa qulqulleessanii isa faarsu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Sadarkaan Diin irratti gad dhaabbatuu guddoodha.
- Rabbiin gabroota isaa mu’uminoota ni kabaja, waan isaaniitis ni tiksaaf. Waan nama isaan irraa bakka bu’eetis ni tiksa.
- Sadarkaa gara Rabbitti waamuun qabduufi isheen irra caaltuu dalagaa ta’uudha.
- Rakkina irratti obsuufi haala irra bareedduudhaan deebisuun amaloota namni da’awaa godhu irraa hin duroomneedha.

وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنَّكَ تَرَى ٱلْأَرْضَ خَٰشِعَةً فَإِذَآ أَنزَلْنَا عَلَيْهَا ٱلْمَآءَ
ٱهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ۚ إِنَّ ٱلَّذِىٓ أَحْيَاهَا لَمُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰٓ ۚ إِنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيرٌ ٣٩ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِىٓ ءَايَٰتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَآ ۗ أَفَمَن
يُلْقَىٰ فِى ٱلنَّارِ خَيْرٌ أَم مَّن يَأْتِىٓ ءَامِنًا يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ ٱعْمَلُوا۟ مَا شِئْتُمْ ۖ
إِنَّهُۥ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ٤٠ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِٱلذِّكْرِ لَمَّا جَآءَهُمْ ۖ
وَإِنَّهُۥ لَكِتَٰبٌ عَزِيزٌ ٤١ لَّا يَأْتِيهِ ٱلْبَٰطِلُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ
خَلْفِهِۦ ۖ تَنزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ٤٢ مَّا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ
لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ ۚ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ
٤٣ وَلَوْ جَعَلْنَٰهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَّقَالُوا۟ لَوْلَا فُصِّلَتْ ءَايَٰتُهُۥٓ ۖ ءَ
أَعْجَمِىٌّ وَعَرَبِىٌّ ۗ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هُدًى وَشِفَآءٌ ۖ وَٱلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ فِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ
يُنَادَوْنَ مِن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ ٤٤ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ
فَٱخْتُلِفَ فِيهِ ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِىَ
بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّهُمْ لَفِى شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ٤٥ مَّنْ عَمِلَ صَٰلِحًا
فَلِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَنْ أَسَآءَ فَعَلَيْهَا ۗ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ٤٦

(39) Ati dachii marga hin qabne argitee yeroo nuti bishaan roobaa itti buufne, sababa marguu firii ishee keessatti dhokatteef sochoo'uu booda ol fuudhamuu argauun mallattoolee guddina, tokkummaa Rabbiitiifi kaasuu irratti dandayuu Isaati. Dhugumatti inni dachii duute margaan jiraachise, qormaataafi mindaaf warra du'e jiraachisaadha. Inni waan hunda irratti dadayaadha. dachii erga duute jiraachisuufi warra du'e awwaala isaanii irraa kaasuun isa hin dadhabsiisu.

(40) Dhugumatti warri keeyyattota Rabbii keessatti sirrii irraa daban haalli isaanii nurraa hin dhukatu, isaan beekna. Si nama ibidda keessatti adabamuutu caala moo, nama guyyaa Qiyaamaa adaba irraa nagaya ta'ee dhufuutu caala? Yaa nama! Nuti hamtuufi toltus isiniif ibsineerra. Hamtuufi toltuu irraa waan feetan hojjadhaa. Rabbiin waan isin hojjattan argaa waan ta'eef dalgaa keessan irraa homaa isa hin dhokatu.

(41) Warri Qur'aanni Rabbiin biraa isaanitti dhufnaan isatti kafran Guyyaa Qiyaamaa adabamoodha. Dhugumatti inni kitaaba injifataadha. Namni jijjiruu isa jijjiiruu hin dandayu.

(42) Dharri isa duraafi boodaanis hir'isuun yookiin ida'uun yookiin jijjiiruun isatti hin dhufu. Isa uumuufi sharii'aa buusuu isaa keessatti ogeessa, faarfamaa ta'e irraa buufamaadha. Rabbiin yeroo haala warra kitaaba sobsiisee dubbate, sobsiisuufi qishnaa obboleewwan isaa ergamoota isa duraa qunname itti himuun obsutti ajajauun jajjabeesse. Ni jedhe:

(43) Yaa Ergamichaa! Sobsiisuu irraa waan ergamoota siin duraatiin jedhame malee siin hin jedhamuu obsi. Gooftaan kee isa nama gabroota isaa irraa tawbateef araaramu kan nama odoo hin tawbatin badii isaa itti fufe adaba laalessaan adabuudha.

(44) Qur'aana kana odoo Afaan Arabaa malee buufnee isaan irraa kaafiroonni ni jedhu: akka nuti hubannuuf keeyyattoonni isaa maaliif hin ibsamin. Qur'aanni Ajam ta'ee kan ittiin dhufe Araba ta'aa? Yaa Ergamichaa! Isaan kanaan jedhi: Qur'aanni warra Rabbitti amanee ergamoota dhugoomseef jallina irraa qajeelloodha, wallaala qoma keessaatiifi waan isa hordofuufis qoricha. Warra Rabbitti hin amanne gurra isaanii keessa duudummaatu jira. Inni isaan irratti ballummaadha, isa hin hubatan. Isaan amaloota kana qaban akka nama bakka fagoo lallabamuuti wan ta'aniif sagalee isa lallabuu akkamitti dhagayuun isaaniif taha?!

(45) Muusaaf Tawraat kenninaan ishee keessatti wal dhabame. Isaan irraa namni itti amanes ni jira kan itti kafares ni jira. Odoo jidduu gabrootaa waan irratti wal dhabame keessatti addabaasuun Rabbirraa waadaa godhame sun jiraatuu baatee warra Tawraat keessatti wal dhabe jidduu ni murteeffama; inni dhugaafi dharas ibsamuun kan haqaa kabajamee kan dharaa immoo salphifama. Kaafiroonni waa'ee Qur'aanaa irraa shakii cimaa keessa jiru.

(46) Namni hojii gaarii hojjate bu'aan hijii gaarii sanii isuma irrtti deebi'aadha. Dalagaan gaariin namni tokkoo hojjate Rabbiin hin fayyaddu. Namni hojii fokkataa dalages rakkinni hojii sanii isuma irratti deebi'aadha. Rabbiin diliin uumama isaa tookkos isa hin rakkisu. Hundaa waan inni haqa godhatu galata galchaaf. Yaa Ergamichaa! Gooftaan kee gabroota isaa hin miidhu waan ta'eef toltus isan irraa hin hir'isu, hamtus isaanitti hin ida'u.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Qur'aana Rabbiin jijjiiramuufi geeddaramuu irraa tikseera. Kitaabota isa dura dabreen addatti Rabbiin isa tiksuu of qabeera.
- Qur'aana Afaan isaaniitiin buusuun mushrikoota Arabaa harkatti falmii muruudha.
- Miidhaa Rabbirraa dhabamsiise, haqqummaa isaaf mirkaneesse.